

JAARVERSLAG 2008

GROEP LANDBOUWKREDIET

Landbouwkrediet
BANK & VERZEKERINGEN

JAARVERSLAG 2008 GROEP LANDBOUWKREDIET

BOODSCHAP VAN DE VOORZITTER	4
ORGANOGRAM EN DIRECTIECOMITÉ LANDBOUWKREDIET BANK	8
MISSION STATEMENT	10
2008 IN CIJFERS	18
VOORSTELLING VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET	24
GECONSOLIDEERD BESTUURSVERSLAG VAN HET BOEKJAAR 2008	38
GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	58
RADEN VAN BESTUUR	66

01

BOODSCHAP VAN DE VOORZITTER

Ondanks het gitzwarte financiële klimaat is de Groep Landbouwkrediet erin geslaagd om in 2008 een geruststellende winst te boeken van 34,50 miljoen euro. De coöperatieve bank, die steeds de nadruk gelegd heeft op soliditeit, veiligheid en gestage groei, is uitgegroeid tot een universele bank die een compleet gamma producten en diensten aanbiedt.

De Groep Landbouwkrediet boekt uitstekende commerciële resultaten, zowel op het vlak van de kredietactiviteit, als op het vlak van de klantendeposito's, met historische groeipercentages. Ook het aantal klanten stijgt opmerkelijk met 40.000 en overschrijdt hiermee ruim de kaap van het half miljoen klanten.

De financiële wereldcrisis, de ergste sinds mensenheugenis, is ontstaan in de Verenigde Staten met de subprimecrisis, maar sleepte de westerse wereld en ons eigenste België mee in haar neerwaartse spiraal. De grote spelers op de markt kwamen al snel in liquiditeitsproblemen en de beurskoersen van de banken kelderden met een nooit geziene snelheid. De Belgische overheid moest in urgentie tussenkomen met staatssteun en nationalisering. De tussenkomsten - voor de stabiliteit van de nationale en internationale economie een must - en het blijvend gebrek aan transparantie, ondermijnden echter nog meer het consumentenvertrouwen.

De jaarresultaten van alle grote Belgische bancaire spelers zijn desastreus.

Ook de banken die niet rechtstreeks getroffen werden door deze crisissen ondervinden zware hinder van deze evolutie, omdat enerzijds de onderliggende waarde van de traditionele "goede huisvader" aandelen en obligaties van bv. triple-A -bedrijven en -fondsen plots risicovol blijkt, met waardeverminderingen als gevolg, en omdat anderzijds de economische recessie alle bedrijven treft, groot en klein.

De liquiditeitscrisis, als gevolg van het wantrouwen tussen de bankpartijen onderling, leidde bovendien tot een abnormaal hoge fundingkost en dus een zware negatieve druk op de intermediatiemarge, ook van de niet rechtstreeks getroffen financiële instellingen.

Elk nieuws, goed of slecht, brengt een sneeuwbal effect op gang en de tsunamigolven volgen elkaar in snel tempo op. Het einde is nog steeds niet in zicht.

In deze nooit geziene en hectische omgeving heeft de Groep Landbouwkrediet een vrij rustige koers gevaren en is ze erin geslaagd in alle entiteiten opmerkelijk positieve resultaten te verwezenlijken en dat in een sociaal sereen klimaat.

De commerciële resultaten zijn uitstekend en de financiële tegenvallers blijven beperkt.

Ons bankmodel bewijst, vandaag meer nog dan in het verleden, zijn grote waarde. Wij zijn rustig en gestaag gegroeid en hebben ons ontpopt van een bank voor de land- en tuinbouw tot een universele bankverzekeraar, die zijn klanten een volledige panoplie aanbiedt van bankproducten en -diensten, en sinds verleden jaar, ook van een aantal levensverzekeringsproducten.

De groei is gebaseerd op een proximateitsrelatie met onze klanten en heeft tot doel onze klanten steeds beter te dienen. We doen dit met een net van zelfstandige agenten, die zeer goed de noden en verzuchtingen van de klanten kennen. Bovendien, in uitvoering van ons coöperatief gedachtegoed, streven wij ernaar, zowel in de land- en tuinbouwsector als in het segment van de particulieren en ondernemingen, een sociale rol te spelen en te mikken op winstoptimalisatie en niet op winstmaximalisatie.

We nemen aldus als bedrijf geen ongeoorloofde risico's en stellen tevens aan onze klanten geen productstructuren voor waarvan wij menen dat, ondanks de voorgeschotelde rendementen, het risico te groot is.

De bank en de Groep, hebben in het verleden geen woekerwinsten geboekt, maar zullen ook niet moeten opboksen tegen onoverkomelijke solvabiliteits- en soliditeitsproblemen.

Onze klanten appreciëren dat, nu meer dan ooit, en Fidelio, de moderne vertolking van het coöperatieve gedachtegoed, heeft steeds meer succes. Het Landbouwkrediet profileert zich de laatste jaren dan ook steeds meer als een bijzonder deugdelijk alternatief van de grote banken.

Als CEO van de Bank en operationeel eindverantwoordelijke van de Groep, ben ik bijzonder trots en fier op de koers die we varen en over de trouw en de inzet van alle medewerkers.

De Groep Landbouwkrediet is er andermaal in geslaagd een mooi positief resultaat neer te zetten, en dat parallel met een verhoging van het aantal medewerkers, het aantal agentschappen en vooral het aantal klanten. Dit is, in deze zeer onzekere tijden, echt hartverwarmend.

Maar de financiële tsunami is nog niet gestopt. Er komen onvermijdelijk nog gevaarlijke golven opzetten.

2009 wordt voor de bankwereld een zeer moeilijk jaar. Wij blijven onze koers van groei en diversificatie varen. Begin 2009 hebben we de private-bankingklanten van Kaupthing België verwelkomd. De notoriëteit van onze bank en van de Groep Landbouwkrediet kreeg hierdoor een bijkomende boost. Dit zal ons leidmotief naar de klanten voor 2009 worden: ook in moeilijke tijden staan alle medewerkers van de Groep Landbouwkrediet klaar voor jullie. Samen doorstaan we de storm.

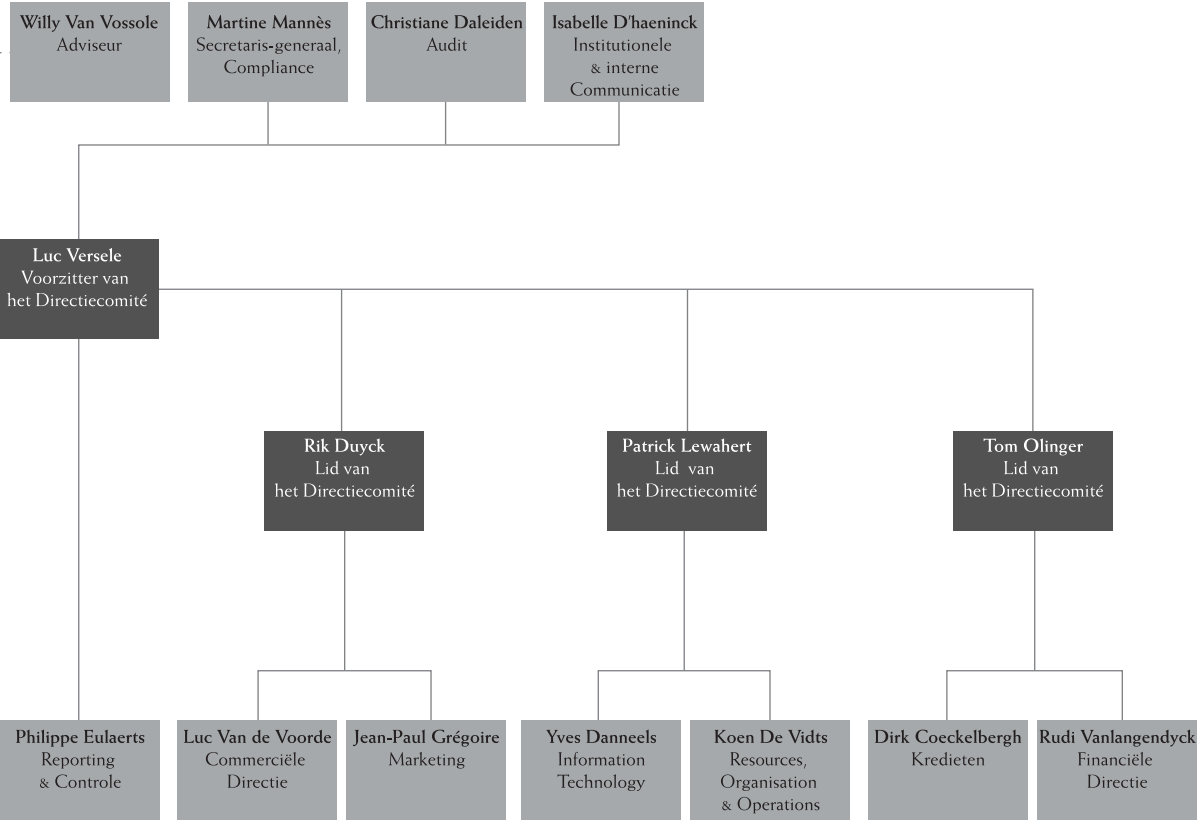
Luc Versele

02

ORGANOGRAM & DIRECTIECOMITE

De bank wordt geleid door een Directiecomité dat samengesteld is uit vier leden: Luc Versele, Voorzitter, Rik Duyck, Patrick Lewahert en Tom Olinger. Samen zijn zij verantwoordelijk voor vier stafdepartementen en zeven directies binnen de bank.

Luc Versele

Patrick Lewahert

Tom Olinger

Rik Duyck

03

MISSION STATEMENT

De Groep Landbouwkrediet wil via haar verschillende entiteiten een alternatief bieden voor de grote Belgische banken, en dit dankzij het aanbod van een compleet gamma aan financiële bank- en verzekeringsproducten en -diensten.

Als coöperatieve bank wil het Landbouwkrediet de nadruk leggen op nabijheid, persoonlijkheid en duurzaamheid en wil ze een geprivilegieerde relatie ontwikkelen met de landbouwers, de particulieren, de zelfstandigen en de ondernemingen.

MISSION STATEMENT VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET

De Groep Landbouwkrediet wil via haar verschillende entiteiten een alternatief bieden voor de grote Belgische banken, en dit dankzij het aanbod van een compleet gamma aan financiële bank- en verzekeringsproducten en -diensten.

De verschillende entiteiten van de Groep Landbouwkrediet zijn:

LANDBOUWKREDIET BANK

Coöperatieve Belgische retailbank, opgericht in 1937, met een net van 251 kantoren, gerund door zelfstandige bankdirecteurs,

LANDBOUWKREDIET VERZEKERINGEN

Volledige dochter van het Landbouwkrediet, opgericht in 2007, die via het kantorennet van het Landbouwkrediet verzekeringsproducten verdeelt,

EUROPABANK

Sinds 2004 een volle dochter van het Landbouwkrediet, nichebank met 37 kantoren, vooral aanwezig in de steden, opgericht in 1965;

KEYTRADE BANK

Sinds 2005 dochter van het Landbouwkrediet (volle dochter sinds 2007), onlinebank, opgericht in 1998.

MISSION STATEMENT VAN LANDBOUWKREDIET BANK

Het Landbouwkrediet is meer dan ooit een universele bank op mensenmaat met een persoonlijke aanpak.

Als coöperatieve bank, toegespitst op de nabijheid, wil de bank een geprivilegieerde relatie ontwikkelen met de landbouwers, de particulieren, de zelfstandigen en de ondernemingen en hun alle bank- en verzekeringsproducten aanbieden.

Het Landbouwkrediet wil de groei-opportunities die het net van alternatieve kanalen biedt, grijpen.

Het Landbouwkrediet is vandaag vooral sterk vertegenwoordigd in de rurale gebieden, waar de roots van de bank liggen. Het is in de rurale wereld dat de meeste agentschappen van het Landbouwkrediet gevestigd zijn en waar de zelfstandige bankdirecteurs een duurzame relatie met de cliënteel hebben opgebouwd.

De lokale verankering en de langetermijnrelaties die daar zijn ontstaan, vormen de sleutels tot een verdere groei in de rurale wereld.

Het Landbouwkrediet is een van de laatst overgebleven coöperatieve banken in België en neemt de coöperatieve waarden dan ook ter harte: nabijheid, duurzaamheid, solidariteit, teamspirit, luisterbereidheid, hartelijkheid en professionalisme vormen de rode draad van het beleid van de bank.

De bank spitst zich toe op vijf belangrijke klantengroepen:

DE PARTICULIEREN

Het Landbouwkrediet wordt steeds duidelijker de financiële partner van de particulieren, met een op maat gesneden aanbod én met een gepersonaliseerde service, die gebaseerd is op duurzaamheid en sinds 2006 verbonden is met het unieke Fidelio-concept.

DE LANDBOUWERS

De oorspronkelijke doelgroep van het Landbouwkrediet ligt de bank nog steeds na aan het hart. Het Landbouwkrediet profileert zich dan ook nadrukkelijk als dé financiële partner bij uitstek van de landbouwsector.

DE GROTE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN

Sinds 1998 bestaat in de bank een cel "Corporate" die een spe-

cifieke, professionele dienstverlening verstrekt aan grote ondernemingen, vooral uit de agrosector. Maar ook andere grote bedrijven worden in de bank verwelkomd. Voor de middelgrote ondernemingen werd in 2008 een specifiek businessplan ontwikkeld, dat gebaseerd is op direct contact en een langetermijnvertrouwensrelatie met de relatiegelastigden van de bank.

DE ZELFSTANDIGEN EN KLEINE ONDERNEMINGEN

Deze groep klanten weet in het bijzonder de waarden van nabijheid en professionalisme te waarderen, deze klanten voelen zich goed begrepen door de kantoordirecteurs van het Landbouwkrediet die zelf zelfstandige managers zijn.

DE VERMOGENDE KLANTEN

Het Landbouwkrediet heeft in 2008 een samenwerkingsakkoord afgesloten met Petercam. De bank heeft een speciale cel "Private Banking" opgericht en biedt deze groep klanten een service aan die gebaseerd is op knowhow, ervaring en persoonlijk contact.

Het Landbouwkrediet is sinds 2007 een echte bankverzekeraar, dankzij de oprichting van de dochter Landbouwkrediet Verzekeringen. Sindsdien kan de bank haar klanten een volledig gamma bank- en verzekeringsproducten en -diensten aanbieden.

De bank wil zich met haar waarden als duurzaamheid en nabijheid, met haar gepersonaliseerde service, haar unieke Fidelio-concept en haar voorzichtig en transparant beleid onderscheiden van de andere banken.

Het Landbouwkrediet biedt aan zijn klanten al verschillende alternatieve distributiekkanalen, met name Dynaphone (phonebanking), Cash&More (selfbanking) en Crelan-online (onlinebanking). De bank wil de mogelijkheden op dat vlak nog uitbreiden.

De Groep Landbouwkrediet is uitgegroeid tot een universele bankverzekeraar die het volledige gamma producten en diensten aanbiedt aan alle klantengroepen.

De bank is dan ook een waardig alternatief geworden voor de grote banken in België.

**SILVIA D'ANNA,
BEDIENDE IN HET AGENTSCHAP BATTICE**

Ik hou van Luik, voor mij een stad waar veel herinneringen opborrelen, onder meer aan mijn studententijd en mijn uitgangsleven. Ik ga tijdens het weekend vaak met mijn man en kinderen in Luik op stap. Eens per jaar, neem ik een dagje vrij om samen met mijn collega van het Landbouwkrediet, Gisèle Wathelet, in Luik gezellig te gaan shoppen en te genieten van een heerlijke lunch op een zonnig terrasje.

04

KERNCIJFERS VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET

De Groep Landbouwkrediet boekt in 2008 een winst van 34,50 miljoen euro. Het aantal medewerkers, het aantal agenschappen, het aantal cliënten én het aantal coöperatoren stijgen. Dit wijst op een gestage en solide groei van de Groep.

De commerciële resultaten zijn uitstekend, zowel op het vlak van de kredietactiviteit als op het vlak van de klantendeposito's.

1.764
MEDEWERKERS

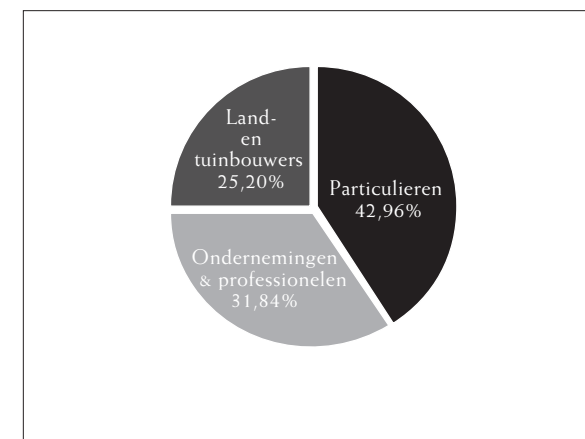
288
AGENTSCHAPPEN

520.000
CLIËNTEN

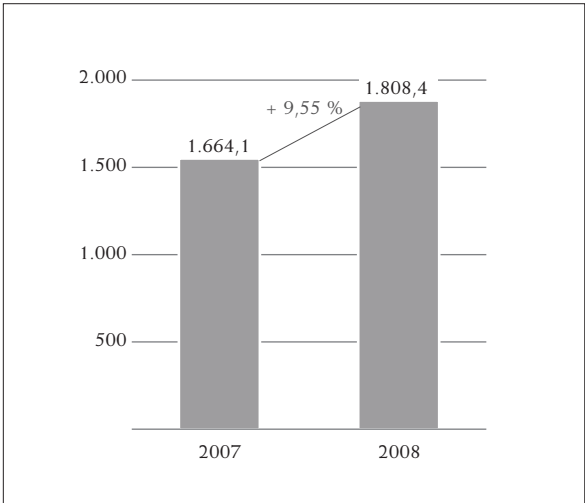
117.000
COÖPERATOREN

VERDELING KREDIETPRODUCTIE

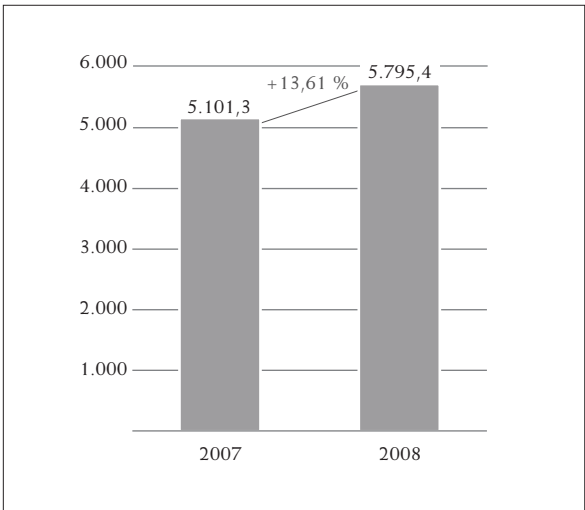
(in miljoen euro)

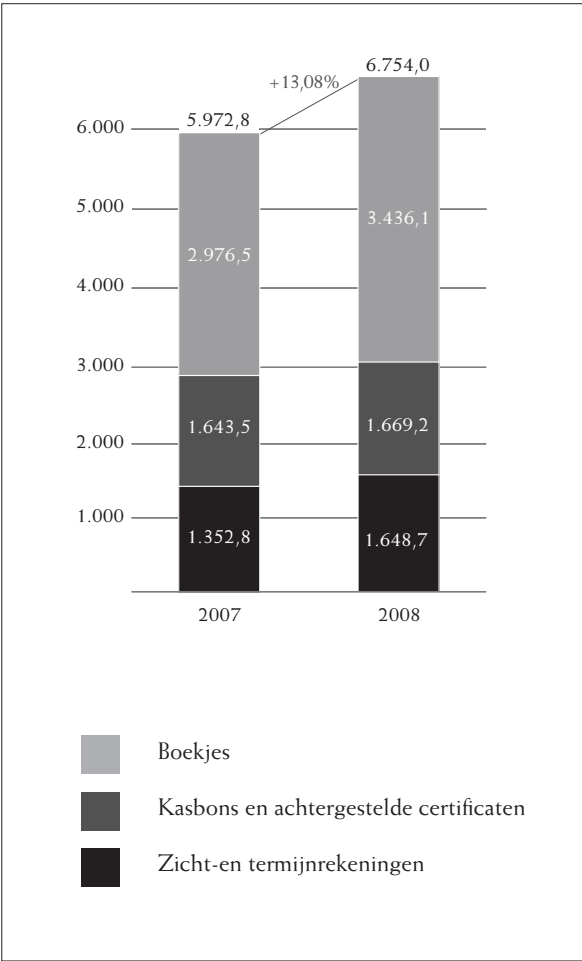
NIEUW TOEGEKENDE KREDIETEN
(in miljoen euro)

OMLOOP KREDIETEN
(in miljoen euro)

CLIËTENDEPOSITO'S
(in miljoen euro)

GECONSOLIDEERD RESULTAAT GROEP LANDBOUWKREDIET
(in miljoen euro)

	2008	Evolutie 2008 t.o.v. 2007
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	6.753,99	+ 13,08 %
Kredieten aan de cliënteel	5.795,37	+13,61 %
Financiële portefeuille	1.760,99	- 5,38 %
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	522,43	+ 0,09 %
Totaal activa	8.335,81	+ 11,11 %
Nettoresultaat	34,50	- 42,68 %

RATIO'S 2008 GROEP LANDBOUWKREDIET

Cost Income Ratio	64,29 %
Loan Loss Ratio	0,51 %
ROE	6,61 %
CAD	10,43 %

**RUBEN BRUSSELMAN,
AGENTSCHAPSDIRECTEUR IN HOEILAART**

Ik hou van contacten met de klanten in mijn agentschap in Hoeilaart, ik hou van een persoonlijke, hartelijke babbel en van veel drukte in het agentschap. Maar 's avonds, dan mag het even anders. Dan zoek ik graag de stilte op van het bos, waar ik me volop uitleef in mijn sport. Genieten van de vrijheid, van de natuur, van de inspanning en de ontspanning. Dat is heerlijk. Als ik iets doe, dan ga ik er voor de volle 100 % voor, dat is zo in mijn werk en dat is ook zo als ik ga lopen.

05

VOORSTELLING VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET

Het Landbouwkrediet is uitgegroeid van een kleine, rurale bank tot een universele bankverzekeraar met een volledig gamma aan producten en diensten. De Groep Landbouwkrediet is samengesteld uit vier entiteiten die volledig complementair zijn: de coöperatieve bank Landbouwkrediet en haar drie dochters, Landbouwkrediet Verzekeringen, de nichebank Europabank en de onlinebank Keytrade Bank. De Groep Landbouwkrediet kan rekenen op de inzet van twee sterke aandeelhouders, de Belgische coöperatieve Kassen, Lanbokas en Agricaïsse (50 %), en het Franse Crédit Agricole (50 %), die het Landbouwkrediet steunen in de realisatie van zijn ambities.

VAN EEN BANK VOOR LAND-EN TUINBOUW NAAR EEN UNIVERSELE BANKVERZEKERAAR

De bank Landbouwkrediet werd in 1937 opgericht als een Belgische financiële instelling die kredieten moest verstrekken aan de land- en tuinbouwsector. Vandaag, 72 jaar later, is de bank uitgegroeid tot een solide, veilige en autonome Belgische bankgroep die de volledige waaier aan bank- en verzekeringsdiensten aanbiedt aan 520.000 klanten. Het Landbouwkrediet heeft de financiële en economische tsunami weerstaan en blijkt de veilige haven te zijn die veel klanten in deze tijden zoeken.

Het Landbouwkrediet had in zijn beginperiode als opdracht om kredieten aan de landbouw en aan de Belgische landbouwcoöperatieven te verstrekken. Reeds van eind de jaren dertig heeft de bank dus een enorme kennis en knowhow opgebouwd inzake kredietverstrekking, met name aan de landbouw. Tot op vandaag blijft het Landbouwkrediet de referentie in België in dit vakgebied en de bank wordt algemeen aanzien als de partner bij uitstek van de land- en tuinbouwwereld.

De coöperatieve roots van het Landbouwkrediet gaan terug tot in de jaren zestig. Dan is het Landbouwkrediet een partnership aangegaan met de coöperatieve Kassen, gevormd door landbouwverenigingen en landbouwers. Het doel van deze coöperatieve Kassen was de wederzijdse borgstelling van de aan de landbouwers toegekende kredieten en het inzamelen van fondsen om de ontwikkeling van de kredieten aan de land-

bouw te financieren. In 1993 werden deze Belgische coöperatieve Kassen de eerste aandeelhouders van het Landbouwkrediet en werd de oorspronkelijke staatsbank dus omgevormd in een privébank. De coöperatieve Kassen, Lanbokas voor het noorden van het land en Agricaïsse voor het zuiden, zijn tot op vandaag aandeelhouders van het Landbouwkrediet; ze vormen dus de rode draad doorheen de geschiedenis van de bank en ze staan garant voor de veiligheid en autonomie van de bank. Het zijn ook die Kassen die het coöperatieve gedachtegoed in het Landbouwkrediet gebracht hebben, dat vandaag nog steeds de basis vormt van de waarden die de bank uitdraagt.

Een andere mijlpaal in de geschiedenis van het Landbouwkrediet is de komst van het Franse Crédit Agricole als aandeelhouder van de bank, in juli 2003. Toen werden de Regionale grenskassen Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole Nord Est, samen met Crédit Agricole SA voor 50 % aandeelhouder van de bank. De structuur van het aandeelhouderschap is tot op vandaag niet gewijzigd: 50 % is in handen van de Belgische coöperatieve Kassen en 50 % in handen van het Franse Crédit Agricole (met een verdeling van 45 % voor de Regionale Kas Crédit Agricole Nord de France, 45 % voor de Regionale Kas Crédit Agricole Nord Est en 10 % voor Crédit Agricole SA).

De coöperatieve geest van de Franse Regionale Kassen harmonieert perfect met die van het Landbouwkrediet, wat de samenwerking tussen beide banken nog versterkt.

Deze continuïteit in het aandeelhouderschap en de mooie harmonie tussen de Belgische coöperatieve Kassen en de Franse Regionale Kassen, staan garant voor de stabiliteit van de bank en hebben de groei en de vooruitgang van de bank sterk bevorderd.

Een jaar na de komst van de nieuwe aandeelhouder ging het Landbouwkrediet inderdaad over tot zijn eerste acquisitie: Europabank kwam de Groep Landbouwkrediet versterken en bezorgde de Groep in één klap een stedelijk kantorennet.

Nog een jaar later, in 2005, volgde al de tweede acquisitie. Deze keer kwam de eerste en grootste internetbank van het land bij de Groep, met name Keytrade Bank. Met de komst van Keytrade Bank verwierf het Landbouwkrediet een heel aparte klantengroep, de onlineklanten die op zoek zijn naar moderne en snelle tools om hun bankverrichtingen zelf uit te voeren.

In twee jaar tijd had de bank het palet aan producten en diensten spectaculair uitgebreid, en dit niet alleen door de komst van twee dochterondernemingen; het Landbouwkrediet maakte sinds de intrede van het Franse Crédit Agricole in het aandeelhouderschap ook een interne omwenteling door met een voortdurende en gestage groei tot gevolg.

In 2007 vervulde het Landbouwkrediet zijn activiteiten door de oprichting van Landbouwkrediet Verzekeringen. Sindsdien is het Landbouwkrediet een bankverzekeraar die enerzijds eigen schuldsaldoverzekeringen op de markt brengt en verkoopt en anderzijds financiële verzekeringsproducten verkoopt onder eigen naam. Het Landbouwkrediet heeft hiervoor een distributieovereenkomst gesloten met Axa Belgium. Een laatste tak die nog ontbrak in het bijna volledige gamma producten en diensten van de bankgroep was het vermogensbeheer. Daaraan werd verholpen dankzij de samenwerkingsovereenkomst met Petercam, die in december 2008 afgesloten werd. Vermogende klanten kunnen voortaan bij Landbouwkrediet terecht voor discretionair vermogensbeheer.

Begin 2009 heeft de Groep Landbouwkrediet de private-bankingklanten van de noodlijdende bank Kaupthing Belgium overgenomen. De overname van deze Kaupthing-klanten in deze moeilijke tijden drukt de wil van de bank uit om verder te blijven groeien en zich te profileren als een waardig alternatief van de grote banken. Op 20 februari waren de effectenrekeningen van de vermogende klanten overgezet naar het Landbouwkrediet, waardoor de pas opgestarte activiteit ver-

mogensbankieren een versnelde start kende.

Vandaag is het Landbouwkrediet dus uitgegroeid van een kleine, rurale bank tot een universele bankverzekeraar met een volledig gamma aan producten en diensten. De Groep Landbouwkrediet telt vandaag 520.000 klanten, waaronder een derde particulieren, een derde bedrijven en een derde land- en tuinbouwers. Het aantal klanten en coöperatoren neemt elk jaar gestaag toe, een mooi bewijs van de duurzame groei van de Groep Landbouwkrediet.

Het Landbouwkrediet blikte in 2008 dan ook tevreden terug op vijf jaar succesvolle samenwerking met zijn Franse aandeelhouder, Crédit Agricole. Het jaar 2009 werd, op uitnodiging van de Franse aandeelhouder, ingezet met een sfeervol en stijlvol nieuwjaarsfeest, waar alle leden van de Groep - Landbouwkrediet, Landbouwkrediet Verzekeringen, Europabank en Keytrade Bank - samen een toast uitbrachten op een verdere mooie gezamenlijke toekomst.

HET LANDBOUWKREDIET HOUDT ZICH RECHT IN DE STORM

De crisis heeft het financiële landschap grondig door elkaar geschud en heeft heel wat klanten getraumatiseerd. Onaantastbaar gewaande bastions begonnen plots te wankelen en het vertrouwen van de klanten werd aangetast.

Het Landbouwkrediet heeft zich als coöperatieve bank sterk weten te houden in de storm. De bank kan immers steunen op twee stevige aandeelhouders: enerzijds de Belgische coöperatieve Kassen Lanbokas en Agricaïsse, die met 117.000 coöperatoren goed zijn voor 50% van het kapitaal van het Landbouwkrediet, en anderzijds het Franse Crédit Agricole, dat de overige 50% in handen heeft. Het is dus net die coöperatieve structuur die bijdraagt tot de soliditeit en de kracht van de bank en die ervoor zorgt dat de bank niet onderhevig is aan de grillen van de beurs. Helemaal in de lijn van het coöperatieve gedachtegoed heeft het Landbouwkrediet er bovendien steeds voor geijverd geen grote risico's te nemen en een voorzichtig beleid te voeren, gebaseerd op gezond verstand.

Het beleid van de bank is inderdaad nooit eenzijdig gericht geweest op het verwerven van zo groot mogelijke winsten, maar wel op een harmonieus evenwicht van de belangen van

haar aandeelhouders, klanten en medewerkers. Als coöperatieve bank streeft het Landbouwkrediet steeds naar optimalisatie van de winst en niet naar maximalisatie. Op die manier kon de bank jaar na jaar een solide en gestage groei opbouwen, zodat de goede gezondheid van de bank gegarandeerd is.

De Groep Landbouwkrediet is er dan ook in geslaagd om de tsunami te weerstaan en het jaar 2008 af te ronden met positieve cijfers. De solvabiliteitspositie van de bank is goed, er waren voldoende liquiditeiten en de bank heeft geen beroep moeten doen op staatsgaranties.

De commerciële slagkracht van het agentennet, de inzet en het enthousiasme van de medewerkers, de interessante marketingacties, de aantrekkelijke producten, de grote knowhow van de experts binnen de bank en het gepersonaliseerd advies van de agenten: dat zijn de troeven van het Landbouwkrediet. De Groep Landbouwkrediet is dus een betrouwbare partner die het vertrouwen van steeds meer klanten wint.

HET BELANG VAN DE COÖPERATIEVE WAARDEN

Het Landbouwkrediet is een van de laatste coöperatieve banken in België. Het Landbouwkrediet heeft de woeste stormen van de banksector doorstaan en bleef overeind als autonome, coöperatieve bank op mensenmaat. Voor het Landbouwkrediet is het coöperatieve gedachtegoed geen hol begrip, maar een concreet gegeven dat doorgevoerd wordt in alle domeinen van het beleid van de bank. De waarden die dit gedachtegoed vertalen zijn: duurzaamheid, solidariteit, luisterbereidheid, teamspirit, hartelijkheid, nabijheid en professionalisme.

In 2003 ging het Landbouwkrediet een partnership aan met het Franse Crédit Agricole, de eerste proximateitsbank in Frankrijk. De Franse aandeelhouders hebben eenzelfde coöperatieve structuur en dragen dezelfde coöperatieve waarden uit als het Landbouwkrediet. De samenwerking tussen de twee banken heeft dit gedachtegoed dus een positieve impuls gegeven.

EEN ZELFSTANDIG AGENTENNET

Het zijn in de eerste plaats de zelfstandige agenten van het Landbouwkrediet die de vertolkers zijn van de waarden waar

de bank voor staat. Zij staan letterlijk midden in de leefwereld van de klanten en voelen zich verbonden met wat reilt en zeilt in hun streek. Klanten van het Landbouwkrediet kunnen bij hun agent terecht voor op maat gesneden advies en een gepersonaliseerde service. De agent van het Landbouwkrediet kent de klanten en zoekt telkens naar het product dat het beste bij de klant past. Bij het Landbouwkrediet vinden de klanten financiële experts met wie ze een langetermijn vertrouwensrelatie kunnen opbouwen.

De agenten van het Landbouwkrediet voeren de waarden als luisterbereidheid, duurzaamheid en bereikbaarheid dan ook hoog in het vaandel. Via hun groene gsm zijn ze op elk moment bereikbaar om te luisteren naar de vragen van de klanten. De klanten en coöperatoren zijn gehecht aan een bank die nabij is, gastvrij en geïnspireerd op hun leefwereld, aan een bank die van nature dezelfde waarden deelt. In een wereld die meer en meer uniform, onpersoonlijk en onzeker wordt, is het voor de klanten-coöperatoren in het Landbouwkrediet een verademing om een bankier te hebben die niet alleen alle bancaire producten kan aanbieden, maar vooral ook meehelpt hun financiële toekomst veilig te stellen.

Landbouwkrediet Bank telt op 31/12/2008 251 agentschappen, waaronder 152 in Vlaanderen, 97 in Wallonië en 2 in Brussel.

MODERNE EN HANDIGE TOOLS

Naast deze persoonlijke en op maat gesneden service biedt het Landbouwkrediet ook de mogelijkheid om de bankverrichtingen online uit te voeren via de homebank van het Landbouwkrediet: www.crelan-online.be. Het voorbije jaar werkte de bank zowel aan een verhoogde veiligheid als aan een betere performantie van de thuisbank. Op 31/12/2008 hadden 48.278 klanten van de bank een abonnement op de thuisbank van het Landbouwkrediet.

De bank ging ook verder met de installatie van de selfbanks, Cash&More, bij de agentschappen van het Landbouwkrediet of Europabank of op centraal gelegen plaatsen, zoals bijvoorbeeld op de markt van Damme. Op 31/12/2008 konden klanten en niet-klanten op 119 plaatsen in het land geld afhalen en bankverrichtingen uitvoeren via een Cash&More van het Landbouwkrediet.

De agentschappen van het Landbouwkrediet:
Het Landbouwkrediet telt 251 agentschappen, verspreid over het hele land.

FIDELIO

In juni 2006 lanceerde het Landbouwkrediet het Fidelio-concept, een moderne invulling van de coöperatieve gedachte. Het principe is simpel en helder: al wie intekent op maatschappelijke aandelen van het Landbouwkrediet wordt coöperator en automatisch Fidelio-klant. Voor die Fidelio-klanten heeft de bank een volledig programma en een korf aan voordelen uitgewerkt. Zo wil de bank de duurzame relatie met de Fidelio-klanten benadrukken en krijgt het begrip "coöperator" echt inhoud. Wie tot de "Fidelio-club" behoort, krijgt niet alleen aantrekkelijke financiële voordelen, maar wordt tevens uitgenodigd op speciale events, geniet kortingen in tal van restaurants en bij een reeks commerciële partners die zijn opgenomen in de Fidelio-Voordelengids, kan tegen een voor-

deeltarief naar het theater, enz. Het Landbouwkrediet telt vandaag 117.000 coöperatoren, dat zijn allemaal klanten die kiezen voor een duurzame relatie met hun bankier, klanten die kiezen voor zekerheid en betrouwbaarheid. Het Landbouwkrediet betreft deze groep klanten extra bij alles wat gebeurt in de bank. De Fidelio-klanten krijgen regelmatig een nieuwsbrief waar ze heel wat productinformatie vinden, maar ook algemene informatie over de bank, over hun geld én speciale voordelen voor hen als Fidelio-lid.

EEN BANK VOOR PARTICULIEREN

Het Landbouwkrediet richt zich met zijn uitgebreid gamma spaar- en beleggingsproducten enerzijds en kredieten en le-

ningen anderzijds tot particulieren: steeds meer koppels, gezinnen en alleenstaanden vinden de weg naar een Landbouwkrediet-agentschap bij hen in de buurt. De interessante acties die het Landbouwkrediet het voorbije jaar gevoerd heeft, kennen een groot succes.

De bank blijft o.m. verder bouwen aan haar imago van specialist in woonkredieten op basis van het concept 'Mini-tarief'. Dat deze inspanningen wel degelijk vruchten afwerpen, blijkt uit het gestaag groeiende marktaandeel.

Ook het Fidelio-concept spreekt elk jaar nieuwe klanten aan die zich laten bekoren door de vele voordelen die aan dit concept verbonden zijn. Fidelio-klanten hebben namelijk steeds een voetje voor bij de bank en dat werd in 2008 opnieuw bij herhaling duidelijk. Speciaal voor Fidelio's lanceerde het Landbouwkrediet bijvoorbeeld een termijnrekening op 5 maanden met een onovertroffen rentevoet van 5,55%, waarvan Belgisch kampioen veldrijden, Sven Nys, het uithangbord was. En voor Fidelio-klanten die een lening op afbetaling aanvragen - o.m. voor de aankoop van een auto of renovatiewerken aan de woning - zijn de tarieven drastisch verlaagd.

Het Landbouwkrediet lanceerde in het voorjaar van 2008 trouwens ook een formule waarmee de kinderen van Fidelio-klanten tegen een bodemtarief een bescheiden bedrag kunnen ontlenen wanneer ze het ouderlijk nest verlaten en een eigen stek inrichten. Deze originele lening op afbetaling werd op de markt gebracht onder de naam 'Duwtje-in-de-rug-lening'.

Het Landbouwkrediet plaatst de klant sowieso centraal in zijn dienstverlening. Zo beseft de bank dat wie de hele tijd druk bezig is met zijn werk of zijn gezin, overdag nauwelijks aan bankzaken toekomt. Daarom heeft het Landbouwkrediet het opmerkelijke initiatief genomen om op zijn website een lijst te publiceren met alle mobiele telefoonnummers van zijn agenten, en zijn klanten expliciet uit te nodigen om hun agent ook na het werk te bellen.

EEN BANK VOOR BEDRIJVEN

Grote bedrijven met een omzet van 25 miljoen euro of meer worden binnen de bank opgevolgd door een team van Corporate relatiebeheerders die hun klanten een persoonlijke dienst-

verlening op maat bieden. Deze relatiebeheerders zijn de gespecialiseerde gesprekspartners van de klanten, en het unieke aanspreekpunt voor zowel kredieten als beleggingen. De relatiegelastigden garanderen een performante en efficiënte dienstverlening.

De bank heeft met haar dienst Corporate een nichestrategie uitgewerkt: het Landbouwkrediet wil de prominente partner zijn van grote bedrijven binnen het marktsegment van de agro-industrie. Hieronder vallen zowel de grote landbouworganisaties en coöperaties, als de toeleverings- en afnamebedrijven van de landbouwsector. Sinds de bank in 1998 de dienst Corporate opgericht heeft, werd een klantenportefeuille opgebouwd die vandaag bestaat uit een 100-tal grote bedrijven waarvan 2/3 behoort tot de agro-industrie.

Dankzij deze commerciële focus is de bank erin geslaagd om een representatief marktaandeel te verwerven binnen de agrobusiness, en is zij vandaag een belangrijke en gewaardeerde financiële partner van verschillende bedrijven binnen dit marktsegment. Door haar doorgedreven kennis van de landbouwsector en de agrobusiness is de bank de geknipte partner om de risico's, financiële behoeften en specifieke gevoeligheden van deze bedrijven te begrijpen en te evalueren. Deze nichestrategie betekent eveneens dat de agrobusiness voor de bank een strategisch prioritair marktsegment is.

De dienst Corporate beperkt zijn activiteitendomein niet tot de agrobusiness. Vanuit een strategie van diversificatie worden eveneens klanten verwelkomd buiten de historische doelgroep.

Ook de KMO's vinden in het Landbouwkrediet al jaren een deskundige partner. Zij kunnen terecht bij de agent in de buurt bij wie ze steeds een luisterend oor vinden.

In 2008 ontvouwde de bank een specifieke strategie voor de middelgrote ondernemingen.

Er werden gedecentraliseerde businesscentra geopend in Mechelen, Gembloux en Gent, van waaruit de relatiegelastigden contacten leggen met die middelgrote ondernemingen. De bedrijven die in die doelgroep vallen, vinden dus een geprivilegieerde gesprekspartner bij hen in de buurt, die met zijn specifieke knowhow en ervaring op maat gesneden oplossingen kan voorstellen.

EEN BANK VOOR LAND- EN TUINBOUWERS

Het Landbouwkrediet heeft de laatste jaren een strategie van groei en diversificatie gevoerd. Toch blijft de historische doelgroep van de bank, de land- en tuinbouwers, zeer belangrijk. In de land- en tuinbouwsector heeft het Landbouwkrediet een marktaandeel van 55 % in Wallonië en 25 % in Vlaanderen. De bank is dan ook een grote referentie inzake kredietverstrekking aan de landbouw en vooral ook inzake professionele service en doorgedreven knowhow.

Een team van bio-ingenieurs staat dagelijks klaar om in te spelen op de nieuwste behoeften van de landbouwers en om de laatste trends op dat vlak te volgen. Speciale entiteiten zoals de cel VLIF (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds), FIAW

(Fonds d'Investissement Agricole Wallon), ISA (Investissement dans le Secteur Agricole) en het CCAB (het Centrum voor Agrarische Boekhouding en Bedrijfsleiding) zorgen voor een professioneel advies en gepersonaliseerde ondersteuning. Deze entiteiten helpen de land- en tuinbouwers bij het naleven van overheidsreglementen, bij het voeren van een bedrijfseconomische boekhouding, bij mestbankaangiften en landbouwfiscaliteit.

Het Landbouwkrediet hecht als financiële partner bij uitstek van de land- en tuinbouw veel belang aan communicatie en organiseert regelmatig rondetafelconferenties over een specifiek en actueel thema dat de sector na aan het hart ligt. De bank biedt ook gespecialiseerde informatie aan in brochures of via de website www.landbouwkrediet.be.

Heel wat landbouwevenementen en -beurzen kunnen rekenen op de steun van het Landbouwkrediet. Maar de bank wil de sector ook op een andere manier steunen, met name door de bevordering van het wetenschappelijk en sociaal onderzoek van deze sector. Daartoe nam de bank al enkele initiatieven, zo onder meer de organisatie van de tweejaarlijkse "Landbouwkrediet Awards" die in 2007 in het leven geroepen werd naar aanleiding van de 70ste verjaardag van de bank. Met de uitreiking van die prijzen ter beloning van verdienstelijke eindwerken over de landbouw en de organisatie van een hieraan gekoppeld symposium, wil de bank de sector een positieve impuls bezorgen.

Landbouwkrediet steunt tevens een aantal IWT-projecten zoals "optimalisatie van de spuitapparatuur en -techniek in sierteeltgewassen" en "prijsvorming en allocatie van rechten in land- en tuinbouw". Voor 2009 wordt steun voorzien voor het project "bedrijfsgerichte opvolging en analyse van risico in land- en tuinbouw".

In 2008 publiceerde de bank voor de tweede maal de Vertrouwensindex van het Landbouwkrediet, waarin gepeild wordt naar het vertrouwen van de actieve landbouwactoren in Vlaanderen en Wallonië.

De resultaten hiervan werden voorgesteld tijdens een persconferentie op de Europese Landbouwbeurs in Libramont. Het Landbouwkrediet zal deze studie voortaan jaarlijks organiseren, zodat belangrijke tendensen gemeten kunnen worden en de Index op die manier kan uitgroeien tot een barometer voor de sector en voor de socio-economische en politieke wereld.

2008 betekende eveneens de doorbraak van een aantal hernieuwbare energie-investeringen op land- en tuinbouwbedrijven: naast de verdere investeringen in WKK-installaties op de tuinbouwbedrijven, kende ook de installatie van fotovoltäische cellen op bedrijfsniveau een ware 'boost'. De projecten rond de productie van groene stroom uit biogasinstallatie beginnen vaste vorm te krijgen (problematiek van de vergunningen zijn achter de rug).

De randvoorwaarden inzake investeringen in hernieuwbare energie zoals overheidstussenkomsten en fiscaliteit worden door de bank van zeer nabij gevolgd om permanent de advisering terzake te kunnen bijsturen.

EEN BANK VOOR VERMOGENDE KLANTEN

Eind 2008 kondigde het Landbouwkrediet aan dat het zijn activiteitspectrum verder uitbreidt met vermogensbeheer. Sinds begin 2009 biedt de bank zijn vermogende klanten een optimale service aan, dankzij de samenwerkingsovereenkomst die gesloten werd met Petercam. Binnen het Landbouwkrediet werd een afzonderlijke cel "Private Banking" opgericht.

De medewerkers van deze cel coördineren alle transacties en staan de klanten bij om alle beschikbare middelen aan te wenden en gepaste oplossingen voor te stellen. Zo omringt de bank zich met de beste talenten en laat ze haar klanten hiervan meegenieten.

Eerst en vooral willen de medewerkers van de cel Private Banking de individuele situatie van de klant begrijpen en doorgronden.

Daarom nemen ze voldoende tijd om te luisteren naar de behoeften, ambities, gezinssituatie en verlangens. Samen met de klanten werken ze dan een persoonlijke en individuele vermogensplanning uit, rekening houdend met cruciale zaken als fiscaliteit, vastgoed, pensioenvoorziening, successie,... Dankzij deze individuele benadering kunnen de concreet geformuleerde doelstellingen gemakkelijker bereikt worden.

Landbouwkrediet Private Banking vertrekt dus vanuit de persoonlijke situatie van de klant en streeft ernaar om van daaruit een langetermijnrelatie op te bouwen, die gesteund is op vertrouwen en expertise.

HET LANDBOUWKREDIET IN DE SAMENLEVING

Het Landbouwkrediet wil ook zijn verantwoordelijkheid opnemen in de verschillende domeinen van onze maatschappij. Zo heeft het Landbouwkrediet zich tot doel gesteld om jonge, ontluikende kunstenaars te steunen in hun ambities en richtte hiertoe in 1998 zijn eigen Galerie Dupuis op. Met zijn mecenaat wil het Landbouwkrediet talentvolle kunstenaars de kans geven om hun werk te tonen aan het grote publiek én om tijdens de voor hen georganiseerde vernissage in contact te komen met andere artiesten. De bank wil jonge, ontluikende kunstenaars op die manier een duwtje in de rug geven.

Galerie Dupuis van het Landbouwkrediet

Sponsoring van de ploeg Landbouwkrediet

De bank op mensenmaat heeft ook een hart voor sport, wat vertaald wordt in de sponsoring van de eigen wielploeg. De bank heeft ervoor geopteerd om het wielrennen, veldrijden en mountainbike te steunen omdat de waarden die tot uiting komen in deze sporten, met name doorzettingsvermogen, teamspirit en solidariteit harmoniëren met de waarden waar ook de bank voor staat.

Elk jaar steunt de bank ook enkele acties voor een goed doel. Het Landbouwkrediet verleent zijn steun graag aan liefdadigheidsprojecten waarvoor medewerkers van de bank zich engageren. Als de bank een project steunt, is dit dus geen vrijblijvende gift, maar een echt, doordacht engagement dat uitgaat van de mensen van de bank. Het Landbouwkrediet hielp vorig jaar een wens realiseren van een ziek kind, de bank

heeft hiervoor een gift gedaan aan Make-A-Wish, maar was ook zelf betrokken bij de realisatie van de wens.

DE DOCHTERONDERNEMINGEN VAN HET LANDBOUWKREDIET

LANDBOUWKREDIET VERZEKERINGEN

In 2007 zag Landbouwkrediet Verzekeringen het levenslicht, sindsdien is het Landbouwkrediet ook een bankverzekeraar. Landbouwkrediet Verzekeringen brengt enerzijds eigen schuldsaldoverzekeringen op de markt en verkoopt anderzijds financiële verzekeringsproducten (tak 21, tak 23 en tak 26) onder eigen naam. Hiervoor werd een distributieovereen-

komst afgesloten met Axa Belgium.

Dankzij de oprichting van Landbouwkrediet Verzekeringen, die gestoeld is op een doorgedreven informatisering, kan het Landbouwkrediet voortaan het totaalbeeld van het financiële profiel van zijn klanten beter inschatten en zijn aanbod hierop afstemmen.

EUROPABANK

Europabank is de oudste van de drie dochters van het Landbouwkrediet: de bank werd opgericht in 1965. De bank mikte van bij het ontstaan op commercieel goed gelegen agentschappen en is dus historisch gezien vooral een "stadbank". Vandaag nog is Europabank alleen vertegenwoordigd in het centrum van bloeiende steden; haar oorspronkelijke actiedomein van Vlaanderen heeft ze de jongste jaren ook uitgebreid naar Wallonië.

Europabank is een typische nichebank; ze is aanwezig in de steden, met een specifiek producten- en dienstengamma. Een van die typische producten is de leasing. Verder is de bank ook vrij uniek dankzij haar kaartbusiness die in de jaren 90 opgestart werd. Europabank is bovendien gespecialiseerd in consumentenkredieten.

De complementariteit tussen het Landbouwkrediet en Europabank spreekt dus voor zich en de overname van Europabank door het Landbouwkrediet begin 2004 bleek dan ook een succes. Europabank is sindsdien blijven groeien en haar kantorennet breidde uit van 28, het jaar van de overname, tot 37 in 2008, waarvan 5 in Wallonië.

Europabank werkt, net zoals Keytrade Bank, autonoom en onder eigen naam. Daar waar mogelijk worden synergieën opgezet en worden de krachten gebundeld. Dit is vooral het geval voor de reglementaire projecten, maar ook voor meer commerciële werd al samengewerkt. Zo heeft Europabank in 2008 9 selfbankings van het Landbouwkrediet, onder de merknaam Cash&More, laten installeren.

KEYTRADE BANK

In tegenstelling tot het Landbouwkrediet en Europabank heeft Keytrade Bank geen bankkantoren: ze oefent haar bank- en beursactiviteiten enkel en alleen uit via haar bijzonder performant en ultrabeveiligd onlineplatform.

Keytrade Bank kwam in 2005 de Groep Landbouwkrediet versterken en werd in maart 2007 een volle dochter van het Landbouwkrediet.

Dankzij de overname van de onlinebank is de Groep Landbouwkrediet erin geslaagd haar activiteiten verder te diversifiëren.

De vrij jonge internetbank kende van meet af aan een explosieve groei. Bij haar oprichting in 1998 was Keytrade de enige bank die in real time toegang gaf tot de US Stock Exchanges. De formule was een schot in de roos en de groei ging jaar na jaar in stijgende lijn.

Ook de jongste jaren, toen andere banken zich begonnen te inspireren op het model van Keytrade Bank en de concurrentie dus toenam, bleef de bank vooruitgang boeken en bleef zij de onbetwiste marktleider op de Belgische markt voor online beleggen.

Keytrade Bank biedt een geïntegreerd aanbod van online beurs- en bankdiensten. De bank geeft toegang tot de belangrijkste Europese en Amerikaanse beurzen. De voorbije jaren heeft Keytrade Bank haar aanbod verder uitgebreid en evolueerde ze naar een volwaardige internetbank, waardoor ze een alternatief biedt voor de klassieke grootbanken.

Keytrade Bank biedt immers ook een zichtrekening, een spaarrekening, een termijnrekening, bankkaarten,... aan. Met haar sterke beveiliging, haar lage tarieven, haar ruime aanbod en uniek onlineplatform wil Keytrade Bank zich profileren als financiële supermarkt op het internet.

**ISABELLE HICK,
AGENTSCHAPSDIRECTEUR IN AUBEL**

Ik ben verknocht aan Aubel, het dorp van mijn jeugd waar ik vandaag nog steeds woon, waar ik werk en waar ik mijn kinderen zie opgroeien. Aubel haalt haar dynamische kracht uit diverse industrieën, een bloeiend bedrijfsleven, en haar alom bekende streekproducten.

Ik heb altijd deelgenomen aan het verenigingsleven van Aubel. Vroeger was ik actief bij jeugdbewegingen en hielp ik bij de organisatie van het volksfeest, vandaag ben ik secretaris van de vereniging van handelaars. De markt op dinsdag en zondag, illustreert de authenticiteit van Aubel. Ik ga vaak naar de markt om producten te kopen bij plaatselijke handelaars.

In mijn agentschap van het Landbouwkrediet, bouwen we relaties op waarbij dynamisme en authenticiteit voorop staan.

06

GECONSOLIDEERD BESTUURSVERLAG VAN HET BOEKJAAR 2008

In deze catastrofale financiële context hebben de Bank en de Groep Landbouwkrediet opmerkelijk goed stand gehouden en fraaie commerciële resultaten geboekt. De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet is bijzonder verheugd over de resultaten van het afgelopen jaar en bedankt alle medewerkers van de Groep voor de geleverde inspanningen.

De wereldwijde financiële crisis, die in de tweede helft van 2007 is losgebarsten in de Verenigde Staten, heeft in 2008 ook het financieel en bancaire landschap in België in het hart getroffen.

Meerdere grote bankspelers moesten een beroep doen op overheidstussenkomsten, verloren het vertrouwen van de consumenten en beleggers, en de boekhoudkundige resultaten kleurden bloedrood.

Ook het vertrouwen van de banken onderling was volledig zoek. Dit leidde dan weer tot een nooit geziene liquiditeitscrisis met abnormaal hoge fundingkosten zowel op het niveau van het interbankenverkeer als van de markt van de cliënten-deposito's en toenemende druk op de rentemarges, ook voor de niet direct getroffen actoren.

Ten slotte drukte het economisch en financieel wantrouwen het economisch klimaat naar een algemene recessie.

In deze catastrofale financiële context hebben de Bank en de Groep Landbouwkrediet opmerkelijk goed stand gehouden en fraaie commerciële resultaten geboekt.

Andermaal werden historische productie- en volumestijgingen genoteerd, zowel op het vlak van de depositowerving als op het gebied van de kredietverstrekking.

Opmerkelijke reclame- en marketingcampagnes, met als uit-

schiet de campagnes rond Belgisch kampioen veldrijden Sven Nys, scoorden bijzonder goed.

In deze hectische en moeilijke tijden voor de banken profileert het Landbouwkrediet zich als een solide en betrouwbare speler op de markt en steeds meer consumenten en beleggers vinden de weg naar "de bank op mensenmaat".

Bijna alle banken werden getroffen door de financiële crisis, direct of indirect, en de economische recessie leidt overal tot hogere provisies voor dubieuze kredieten.

Toch boeken in 2008 zowel Landbouwkrediet, Europabank en Keytrade Bank als de Groep Landbouwkrediet zelf bevredigende resultaten.

Het Groepsresultaat bedraagt in IFRS-termen 34,5 miljoen euro.

De Raden van Bestuur van de Erkende Coöperatieve Kassen zullen aan hun respectieve algemene vergaderingen voorstellen een coöperatief dividend uit te keren van 5% netto, een signaal dat door de coöperatoren en de sector naar waarde zal worden geschat.

Ook het eind 2007 opgerichte Landbouwkrediet Verzekeringen kende een uitstekende start en in 2008 werd een private-bankingactiviteit opgestart. De gestage groei en diversificatie bewijzen dat het originele bankmodel van de Groep ook in 2008 haar vruchten heeft afgeworpen.

De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet is bijzonder verheugd over de resultaten van het afgelopen jaar en bedankt alle medewerkers van de Groep voor de geleverde inspanningen.

De vertegenwoordigers van de aandeelhouders blikken tevreden terug op 2008 en de Franse aandeelhouders vierden hun vijfjarige aanwezigheid in het aandeelhouderschap van de NV Landbouwkrediet met een uniek nieuwjaarsconcert in aanwezigheid van alle medewerkers.

2009 wordt een moeilijk jaar. De bodem van de crisis is nog niet bereikt en niemand weet welke evenementen de financiële en economische wereld in 2009 zullen hypothekeren. De Groep Landbouwkrediet zal echter haar politiek van groei en diversificatie verderzetten.

Begin 2009 verrasten Landbouwkrediet en Keytrade Bank met de overname van de spaarklanten van de noodlijdende bank Kaupthing Belgium. Deze operatie bezorgde de Groep en haar componenten een nieuwe boost en waardering en positioneert de Groep nog nadrukkelijker als volwaardig alternatief van de grote banken.

STRUCTUUR VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET, AANDEELHOUDERSCHAP EN GROEISTRATEGIE

STRUCTUUR VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET

De NV Landbouwkrediet en de Erkende Coöperatieve Kassen CVBA Lanbokas en SCRL Agricaïsse, die hoofdelijk verbonden zijn, vormen samen, volgens artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van de kredietinstellingen, een federatie van kredietinstellingen, waarvan de NV Landbouwkrediet de centrale instelling is.

De acht Regionale Coöperatieve Vennootschappen vervolledigen de coöperatieve verankering van de federatie van kredietinstellingen en in hun statuten staat tevens de solidariteit gestipuleerd met de verbintenissen van de andere entiteiten.

Het coöperatief kapitaal van de Erkende Coöperatieve Kassen en van de Regionale Coöperatieve Vennootschappen is in handen van 117.000 coöperatoren, landbouwers en particu-

lieren. Het operationeel beleid van alle voornoemde entiteiten wordt gevoerd door het Directiecomité van de NV Landbouwkrediet.

Het geheel gevormd door de NV Landbouwkrediet, haar Erkende Coöperatieve Kassen en de Regionale Coöperatieve Vennootschappen wordt in dit verslag "het Landbouwkrediet" of "de Bank" genoemd, terwijl de bredere benaming "Groep Landbouwkrediet" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie opgenomen zijn.

De Erkende Coöperatieve Kassen Lanbokas en Agricaïsse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de Erkende Coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Landbouwkrediet - 50% van de aandelen en van de daarbij horende stemrechten van de NV Landbouwkrediet. De aandelen die zij zo in hun bezit hebben, geven recht op een derde van de te verdelen winst.

De resterende 50% van de aandelen van de NV Landbouwkrediet zijn in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op de helft van de stemrechten en twee derden van de te verdelen winst. Het aandeelhouderschap van Belgium CA is samengesteld als volgt: 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole Nord de France, 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole du Nord Est en 10% is in handen van Crédit Agricole SA.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Landbouwkrediet, Europabank sinds 2004, Keytrade Bank sinds 2005 en Landbouwkrediet Verzekeringen sinds 2007 en deze van Reagra, een Luxemburgse herverzekeringsmaatschappij en van de Federatie van de Coöperatieve Kassen van het Landbouwkrediet zijn begrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Landbouwkrediet, krachtens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Landbouwkrediet. Duidelijkheidshalve werden de Regionale Coöperatieve Vennootschappen en Reagra in dit schema niet opgenomen.

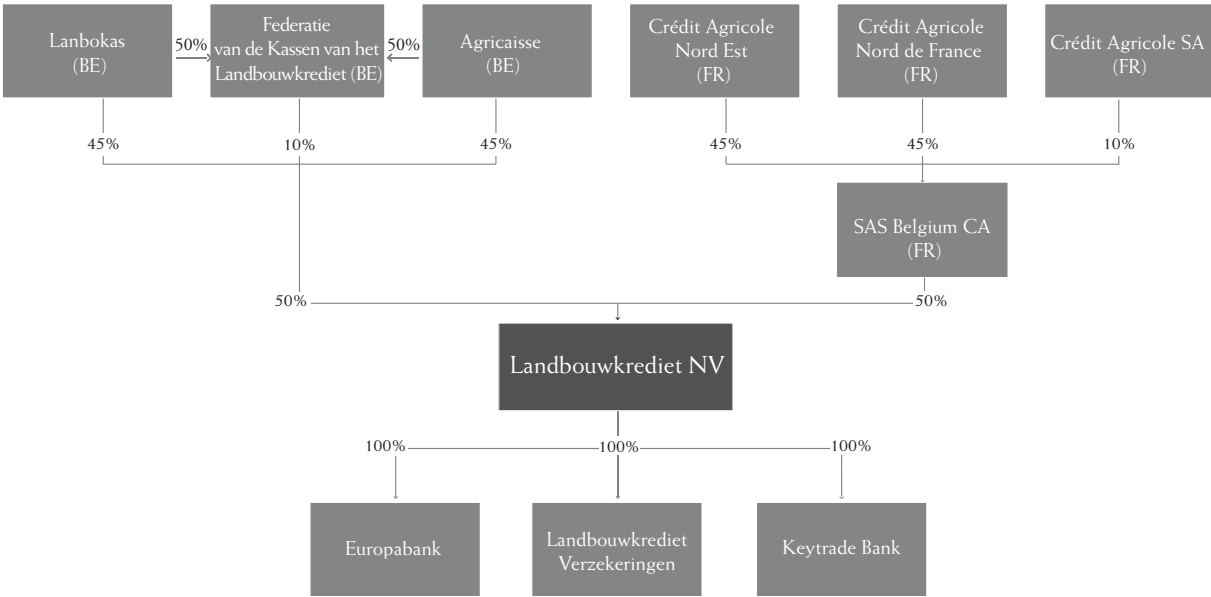
AANDEELHOUDERSCHAP EN GROEISTRATEGIE

In de lijn van de externe groeistrategie, die gevoerd wordt sinds de intrede van het Franse Crédit Agricole in de Groep Landbouwkrediet, vonden twee acquisities plaats, één in 2004 en één in 2005. Deze acquisities verrijkten het Landbouwkrediet met zeer specifieke cliëntengroepen en met een financiële spits technologie inzake online beurs- en bankverrichtingen.

Zo is het Landbouwkrediet in 2004 voor 100% aandeelhouder geworden van Europabank en werd de overname van Keytrade Bank in verschillende fases uitgevoerd, van 2005 tot 2007. Sinds 2007 heeft de bank een participatie van 100% in Keytrade Bank.

De Groep Landbouwkrediet heeft gedurende verschillende jaren een diepgaande reflectie gevoerd over de te volgen strategie inzake haar positionering als bankverzekeraar, wat geleid heeft tot een concreet resultaat bestaande uit een combinatie van twee verschillende luiken. Enerzijds werd in maart 2007 de NV Landbouwkrediet Verzekeringen opgericht, een volledige dochter van de Bank, met als maatschappelijk doel de verkoop van eigen producten, hoofdzakelijk schuldsaldoverzekeringen die meestal gelinkt zijn aan woonkredieten. Anderzijds werd in augustus 2007 een distributieakkoord gesloten met de NV AXA Belgium voor de verkoop van financiële verzekeringsproducten onder de naam Landbouwkrediet, via het commerciële netwerk van de Bank.

In 2008 hield de groei aan en heeft de Bank haar diversifica-

tiebeleid verdergezet. Zo heeft ze haar activiteitspectrum uitgebreid met het discretionair vermogensbeheer of Private Banking, in partnership met Petercam. Hiertoe heeft de Bank op 9 december 2008 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Petercam.

Ten slotte kan in het hoofdstuk groeistrategie nog een evenement vermeld worden dat plaatsvond na de afsluiting van het boekjaar, namelijk de ondertekening op 16 januari 2009 van een overeenkomst met Kaupthing Bank Belgium voor de overname door de Bank van 5000 private-bankingcliënten Kaupthing Belgium.

Het Landbouwkrediet heeft geen bijkantoren.

CORPORATE GOVERNANCE

RADEN VAN BESTUUR EN DIRECTIECOMITÉS

De Raad van Bestuur, waarvan de samenstelling voor het jaar 2008 ongewijzigd bleef, kwam zes keer samen in de loop van het voorbije jaar. Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité, het Remuneratiecomité en het Strategisch Comité, dat de strategische krijtlijnen voor de Raad voorbereidt.

Het Auditcomité is in 2008 vier keer samengekomen; de samenstelling blijft ongewijzigd voor 2008. Het Auditcomité wordt voorgezeten door de heer Fernand George en is verder samengesteld uit de heren Alain Diéval, Bernard Mary en Jean-Pierre Dubois; ook de Voorzitter van het Directiecomité en de Directeur Interne Audit wonen de vergaderingen bij. De samenstelling van het Directiecomité van het Landbouwkrediet blijft ongewijzigd voor 2008; het wordt voorgezeten door de heer Luc Versele en is verder samengesteld uit de heren Rik Duyck, Patrick Lewahert en Tom Olinger.

Bij de dochters Keytrade Bank en Landbouwkrediet Verzekeringen heeft in 2008 geen enkele wijziging plaatsgevonden in de samenstelling van hun respectieve Raden van Bestuur en Directiecomités.

Bij Europabank hebben de heren Bernard Dewit en Bernard Noël na de Algemene Vergadering van april 2008 ontslag genomen als bestuurders. Er heeft geen wijziging plaatsgevonden binnen het Directiecomité.

Alain Diéval, Voorzitter van de Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet

Conform artikel 27 § 2 van de wet van 22 maart 1993 met betrekking tot het statuut en de controle van de kredietinstellingen en conform het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen ter zake, is de Bank verplicht de externe functies uitgeoefend door haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Landbouwkrediet openbaar te maken. De Bank voldoet hieraan door publicatie op de internetsite van het Landbouwkrediet (www.landbouwkrediet.be).

COLLEGE VAN COMMISSARISSEN

De rekeningen van de Groep Landbouwkrediet worden sinds 2005 gecontroleerd door de Kabinetten Deloitte en KPMG, die een college vormen. Het Kabinet Deloitte wordt verte-

genwoordigd door de heer Bernard De Meulemeester en het Kabinet KPMG door de heer Erik Clinck.

Op voorstel van het Auditcomité heeft de Algemene Vergadering van de Bank van 24 april 2008 het mandaat van de Kabinetten Deloitte en KPMG hernieuwd voor een periode van drie jaar. De CBFA heeft deze hernieuwing goedgekeurd.

STATUTAIRE WIJZIGINGEN

De statuten van de herverzekeringsmaatschappij NV REAGRA, waarvan het kapitaal in het bezit is van de Groep en meer bepaald van de SCRL Agricaïsse (25%), de SCRL Ecupa (25%) en de CVBA Lanbokas (50 %), werden gewijzigd tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van 13 november 2008. Het opzet van de wijziging was om de kapitaalverhoging van 2.760.532 EUR, vrijgegeven ten belope van 760.653 EUR, te besteden naar rato van de participaties van de drie aandeelhouders. Het kapitaal werd zo op 4.000.000 EUR gebracht om te voldoen aan de vereisten inzake solvabiliteit die het "Commissariat aux Assurances du Luxembourg" oplegt.

DEUGDELIJK BESTUUR

De Bank heeft haar Memorandum van deugdelijk bestuur opgesteld en op 31 maart 2008 meegedeeld aan de CBFA. Dit Memorandum houdt rekening met de prudentiële verwachtingen ter zake van de Commissie voor Bank- Financie- en Assurantiewezen, die verwoord zijn in de circulaire van 30 maart 2007.

Er werd veel aandacht besteed aan de aspecten van deugdelijk bestuur op het niveau van de Groep Landbouwkrediet. De Bank heeft principes van deugdelijk bestuur uitgevaardigd op geconsolideerd niveau, onder meer over de werking van de Raden van Bestuur en van de Directiecomités van de entiteiten van de Groep en over de kanalen voor de reporting van de dochtermaatschappijen aan de Bank. De Bank heeft er ook voor gezorgd dat de Memoranda van deugdelijk bestuur van haar dochters werden opgesteld volgens een uniforme structuur en met naleving van de voormelde principes.

In het General Management Committee werd een pilootstruc-

tuur uitgetekend voor de Groep. Dit Comité is samengesteld uit de Voorzitters van de verschillende Directiecomités van de Groep en wordt geleid door de Voorzitter van het Directiecomité van de Bank.

Overeenkomstig de circulaire van 7 mei 2008 over de evaluatie van de interne controle, heeft de Bank een project opgezet voor de volledige reorganisatie van het systeem dat zij hanteert voor de interne controle. De bedoeling hiervan is om enerzijds te voldoen aan de voorschriften van de CBFA en anderzijds om coherent te zijn met de methode die voor de interne controle gehanteerd wordt door de Franse aandeelhouder. Het eerste jaarverslag over de interne controle werd op 31 januari 2009 overgemaakt aan de CBFA.

In het kader van het effectiseringsproject van de Bank, dat voorziet in de overdracht van de portefeuille hypothecaire kredieten toegekend door de Erkende Coöperatieve Kassen, Agricaïsse en Lanbokas, werden de aansluitingsregels van de Erkende Coöperatieve Kassen aan de Federatie van Kredietinstellingen van het Landbouwkrediet gewijzigd. Deze wijziging werd op 18 december 2008 beslist door Raad van Bestuur van de Bank, waarbij voor Lanbokas en Agricaïsse een afwijking toegestaan werd, opdat zij in het kader van hun relaties met het vehikel opgericht voor de effectivering, zouden kunnen optreden op de financiële markten. Deze wijziging werd goedgekeurd door de CBFA.

RISK MANAGEMENT: EVOLUTIE VAN DE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN

ALGEMEEN RISK MANAGEMENT

De Groep Landbouwkrediet heeft in 2008 haar beleid van risk management voortgezet via de piramidale structuur van de comités Kredietrisico, Renterisico, Liquiditeitsrisico, Marktrisico en Operationeel Risico. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan de coherentie van het risicobeleid binnen de Groep via het Comité Risico Filialen. Al deze comités rapporteren aan het Global Risk Comité, dat voorgezeten wordt door de Voorzitter van het Directiecomité van de Bank.

De Bank heeft in 2008 belangrijke middelen ingezet voor een gestructureerd beheer van het eigen vermogen. Drie zaken waren hierbij belangrijk: er werden boordtabellen opgesteld,

er werd een model voor de projectie van de solvabiliteitsratio uitgetekend en het ICAAP-dossier werd uitgewerkt en gedocumenteerd.

De boordtabellen die voor het Global Risk Comité uitgewerkt werden, bevatten een volledig overzicht van de key-risk-indicatoren van de markt-, krediet- en operationele risico's, die een invloed kunnen hebben op het eigen vermogen van de Bank. Deze boordtabellen worden ook gebruikt voor een reporting aan het Directiecomité en aan de Raad van Bestuur.

Het model dat uitgewerkt werd om een projectie te maken van de solvabiliteitsratio is gebaseerd op gebudgetteerde volumes. Verschillende parameters worden aangewend om simulaties te maken in uiteenlopende omstandigheden, ook in stress-scenario's, verbonden met gewijzigde economische omstandigheden. Met de hulp van dit model kan de strategie i.v.m. de behoeften aan eigen vermogen van de Bank bepaald worden. Zo konden in het Tactisch Plan 2009 commerciële acties ingeschreven worden om het eigen vermogen te verstevigen en het structurele balansevenwicht te verzekeren.

De Bank heeft het ICAAP-project op de rails gezet, in toepassing van de voorschriften van de CBFA, verschillende fases werden reeds uitgevoerd. Op basis van een uniforme taxonomie werd een volledige inventarisatie gemaakt van alle relevante risico's op het niveau van de Groep Landbouwkrediet. Deze risico-inventaris werd aangevuld met alle nuttige indicatoren die aangewend worden om de risico's te meten en te kwantificeren. In 2009 zal voor dit project een gemeenschappelijke methodologie uitgewerkt worden voor alle entiteiten van de Groep, zodat het niveau van het eigen vermogen kan worden bepaald met het oog op de reële impact van de gemeten risico's en de economische behoeften en niet enkel meer op basis van reglementaire beschikkingen.

KREDIETRISICO

Het voorbije jaar heeft de Bank in het algemeen, en in het bijzonder met het oog op de verslechterde economische context, een bijzondere aandacht besteed aan het krediettoekenningproces en aan een strikte orthodoxie voor de acceptatiecriteria en het aanleggen van waarborgen.

Zo werd de notie "Groep van tegenpartijen" ingevoerd. Het

gaat hier om aparte cliënten die juridisch of economisch nauw verbonden zijn. Deze notie werd structureel geïntegreerd in het proces van krediettoekenning en -beheer, wat leidt tot een verfijnder begrip van het kredietrisico op de tegenpartijen.

De werking van de kredietbeslissingsinstanties werd volledig herzien met de bedoeling om de kredietbeslissingsbevoegdheden beter te scheiden en om de aanvullende bevoegdheden met betrekking tot risico-appreciatie te integreren in deze comités.

De bevoegdheden inzake krediettoekenning zijn verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité, volgens bepaalde niveaus van kredietomloop van de cliënten. Er werden twee nieuwe Kredietcomités opgericht. Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de "kredietbewakingslijst", voor het toezicht op de "risico-knipperlichten". Het Kredietprovisiecomité, waarin de Voorzitter van het Directiecomité zetelt, heeft de bevoegdheid om cliënten in kwalitatieve default te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven. Nieuw bij deze twee comités is dat hierin nu ook medewerkers van Risk Management en Juridische Zaken zetelen.

Daarnaast werd in 2008 hard gewerkt aan twee essentiële projecten voor het afstemmen op de risk management-normen van Bazel II.

Implementatie van modellen.

Agrilan, het model dat reeds heel wat jaren gebruikt wordt voor het segment landbouwkredieten, werd op verschillende punten verfijnd.

De modellen voor de retailkredieten die in 2007 ontwikkeld werden, werden in 2008 intern gevalideerd door Risk Management, aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve testen.

Voor het segment kredieten aan ondernemingen heeft de Bank het voorbije jaar het model van Crédit Agricole France ingevoerd. Er werd een grondige steekproef uitgevoerd bij 7.500 Belgische bedrijven, waarbij nagegaan werd of de scoringkwaliteit van het Franse Anadefi-model vergelijkbaar was met de multiscore van Graydon in België. Na bevredigend resultaat werd het Anadefi-model ingevoerd voor de corporate-kredie-

De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet

ten van de Bank.

Na interne validatie werden de modellen voorgesteld aan het "Comité des Normes et Méthodes du Crédit Agricole France" (CNM). Dit comité gaat na of de methodes die de Bank toepast coherent zijn met de normen van de referentie-aandeelhouder Crédit Agricole France.

Alle modellen werden gevalideerd door het CNM en konden dus toegepast worden op de verschillende segmenten van de kredietportefeuille. De doelstelling is dat elke cliënt een rating krijgt en dat de rating niet enkel gebruikt wordt bij de krediettoekenning en pricing, maar ook voor het latere kredietbeheer. Op die manier zal de Bank op elk moment een volledig en coherent beeld hebben van de kwaliteit van haar portefeuille. In 2008 werd voor 90% van de kredieten in portefeuille een rating toegepast.

Aanpassing van de krediettoekenning - en beheersprocessen en wijziging van de provisieregels
Een cruciale stap in het kader van de Bazel II-voorschriften was het implementeren van het Bazel II "Default Concept" in de hele kredietketen. Dit concept betreft twee verschillende potentiële risicosituaties: enerzijds de kwantitatieve default en anderzijds de kwalitatieve default. De kwantitatieve default betekent de automatische registratie van een betalingsachterstand van 90 dagen.

De kwalitatieve default ontstaat wanneer voor een krediet verschillende knipperlichten opduiken vóór de betalingsachterstand van 90 dagen bereikt is, waarna een bevoegde instantie kan beslissen om het krediet in default te plaatsen. Dit kan leiden tot het bepalen van een individuele waardevermindering voor het krediet in kwestie, wat automatisch gebeurt bij de kwantitatieve default.

Ook het begrip "besmetting" werd in het kredietproces ingevoerd: indien een cliënt voor één van zijn kredieten in default gaat, krijgen alle kredieten van diezelfde cliënt het statuut default.

Zowel de kwantitatieve default als de kwalitatieve, die beslist wordt op basis van knipperlichten die wijzen op de waarschijnlijkheid van niet-terugbetaling van een krediet, werden geïntegreerd in de IT-toepassing CADIS of Credit Administration Integrated System.

De nieuwe provisioneringregels die in het kader van Bazel II uitgevaardigd werden, werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 18 december 2008. Dit geldt zowel voor de regels met betrekking tot de kredietomloop in default als voor de gezonde omloop. Voor de gezonde omloop worden provisies aangelegd gebaseerd op statistieken, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van niet-terugbetaling ("probability of default") en de waarschijnlijkheid van verlies in geval van niet-terugbetaling ("loss given default"). De implementatie van deze nieuwe provisieregels heeft geleid tot een stijging van de waardeverminderingen op kredieten met 4,6 miljoen EUR.

De realisatie van deze twee belangrijke luiken van het globale Bazel II-project heeft ervoor gezorgd dat het vastleggen van de waardeverminderingen en van de eigen-vermogenbehoeften op elkaar afgestemd worden.

RENTE, LIQUIDITEITS- EN MARKTRISICO

In 2008 is de subprimecrisis onttaand in een algemene financiële crisis, die verder uitgedeind is tot een globale economische crisis.

Ondanks het voorzichtig financieel beleid van de Bank, werden de financiële resultaten negatief beïnvloed door waardeverminderingen op een senior obligatie van Lehman Brothers (9,1 miljoen EUR waardeverminderingen op 9,8 miljoen EUR omloop).

Het eigen vermogen in IFRS-termen werd verminderd met het verschil tussen de aankoopwaarde en de huidige marktwaarde (12,9 miljoen EUR) van een geheel aan perpetuele obligaties uitgegeven door banken uit de eurozone (omloop van 45,3 miljoen EUR). De MBS-portefeuille (161,5 miljoen EUR) bevat enkel emissies van voor 2006 die behoren tot een generatie die niet onderhevig is aan de gevolgen van de subprimecrisis, en Deense covered bonds (96,1 miljoen EUR) van zeer goede kwaliteit. De andere gestructureerde producten (24,9 miljoen EUR) hebben ofwel een gewaarborgd kapitaal ofwel een waarde die hoger ligt dan de aankoopwaarde en zijn allemaal "marked to market".

De portefeuille van Landbouwkrediet-dochter Europabank, die voornamelijk samengesteld is uit OLO's, is niet getroffen door de crisis. De andere dochter van de Bank, Keytrade Bank,

heeft voor 5,1 miljoen EUR waardeverminderingen op twee CDO's moeten vastleggen.

Op het vlak van de liquiditeit, een hot item in 2008, is de Bank de crisis zonder noemenswaardige problemen doorgekomen, net zoals in 2007, hoewel ze natuurlijk wel de negatieve impact van de hoge kost ervan heeft ondervonden. Verschillende structurele maatregelen werden genomen om de liquiditeit te verzekeren, waaronder een grotere afstemming van het liquiditeitsbeleid op het niveau van de Groep. De Bank heeft een programma voor effectisering van een deel van de hypothecaire kredieten voorbereid, dat in april 2009 opgestart zou moeten worden. Dit zal de liquiditeit van de Groep beduidend versterken. Tijdens het uitdeinen van de crisis is de liquiditeitspositie van de Bank verbeterd, waardoor de financiële onafhankelijkheid versterkt werd.

Door het beleid van renterisicobeheer kon aanzienlijk voordeel gehaald worden uit de grote beweging van de neerwaarts georiënteerde marktrente. Het opvolgingssysteem voor financiële risico's, gebaseerd op de VAR werd eind 2008 uitgebreid tot alle financiële risico's en werd begin 2009 geïmplementeerd. Nieuwe limieten werden vastgelegd en vertaald naar normale situaties en naar stress-situaties.

In het begin van 2008 werd een Financieel Comité geïnstalleerd door de Bank om de evolutie van de financiële risico's van de Bank en van de Groep van nabij op te volgen. Dit Comité wordt voorgezeten door het lid van het Directiecomité verantwoordelijk voor het financieel beleid en telt ook de Voorzitter van het Directiecomité en de Risk Manager onder zijn leden, alsook de verantwoordelijken van de twee dochterondernemingen Europabank en Keytrade Bank. Het strategisch ALCO-comité, dat behouden blijft, legt de grote lijnen vast van het ALM-beheer van de Bank.

OPERATIONELE RISICO'S

Het Comité Operationele Risico's staat in voor het beheer van de operationele risico's in de Bank. Het heeft een reeks doelgerichte acties ondernomen, nadat incidenten waren opgetreden op het niveau van de veiligheid van de Internet Banking. Het heeft daarenboven de beveiliging van verschillende IT-procedures gestuurd.

Het departement Risk Management heeft in 2008 het opvolgingssysteem van operationele incidenten verder ontwikkeld. Daartoe werd een gestructureerde trimestriële reporting uitgewerkt, waardoor snel gereageerd en bijgestuurd kan worden. Elk proces van de bank dat verbonden is met een activiteit van de zetel of van het net, waarvoor een signalering gebeurde op het vlak van operationeel risico wordt door het Comité Operationele Risico's opgevolgd tot op het moment van de definitieve implementatie van de besliste verbeteringen.

Er werd een grootscheepse actie opgezet om de hele bank te sensibiliseren voor het beheersen van de operationele risico's. Daartoe werden informatie- en opleidingssessies over de preventie van operationele risico's georganiseerd. Alle medewerkers van de zetel hebben deze sessies gevolgd.

De entiteit van de Bank die verantwoordelijk is voor het Business Continuity Management (BCM) heeft verder gewerkt aan de inrichting van de BCM-site in Gembloux en heeft de procedures voor de IT-heropstart getest. Er werd een rampscenario gesimuleerd op de hoofdzetel van de Bank, met een evacuatie van de medewerkers en met een heropstart van de activiteiten volgens het Disaster Recovery Plan. Dit plan kon dankzij deze test daarna nog verbeterd worden. Ten slotte werd de hele IT-infrastructuur getest door alle toepassingen van de bank een hele week lang in het backuprekencentrum in Evere te laten draaien. Dit had geen impact op de business, deze test werd dus met glans doorstaan.

De dochterondernemingen van de Bank gebruiken sinds eind 2007 dezelfde tools voor risicobeheersing als de Bank: Europa en Olimpia.

In synergie met de Franse aandeelhouder en om de coherentie te bewaren, bereidt de Bank zich voor om te evolueren naar een nieuwe methodologie van opvolging van de operationele risico's.

INTEGRITEITSBELEID

In de loop van het jaar 2008 heeft de Bank een bijzondere aandacht besteed aan de beheersing van de reputatierisico's en aan de ontwikkeling van haar integriteitsbeleid, waarvan de activiteiten geleid werden door het Integriteitscomité. Dat comité is het voorbije jaar vier keer samengekomen, onder voor-

zitterschap van de Voorzitter van het Directiecomité.

Op organisatorisch vlak werd het nieuwe compliancedomein dat de reclamedeontologie behelst, uitgewerkt en er werden codes opgesteld over de voorschriften met betrekking tot de commerciële en reclamecommunicatie. Deze codes werden meegedeeld aan de betrokken medewerkers.

Er werd een Compliance Oorkonde voor de Groep uitgewerkt, alsook een ethische alarmprocedure en een oorkonde voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, onder meer voor de gebruikers van de internetsite van het Landbouwkrediet.

Het acceptatiebeleid van de cliënteel werd geautomatiseerd om een onmiddellijke toepassing voor elke nieuwe cliënt te verzekeren. Er werden bijkomende opleidingssessies over preventie van witwassen georganiseerd voor de agenten en het personeel van de zetel.

Het beleid "preventie van witwassen" en meer in het bijzonder de documenten "Know Your Customer" en de risicoprofielen werden aangepast, zodat ze ook toegepast kunnen worden op de Private-Bankingcliënteel.

In het kader van de wettelijke en reglementaire voorschriften voortvloeiend uit de MiFID-richtlijn, werd een procedure opgesteld om marktmisbruiken op te sporen en te voorkomen. Het beleid inzake belangenconflicten werd vertaald in concrete instructies voor alle medewerkers. Ten slotte werd een controle-monitoring met alle MiFID-voorschriften ingevoerd.

Op de outsourcing-contracten werden specifieke controles uitgevoerd, alsook op de administratie van financiële instrumenten, in de lijn van de voorschriften van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

De Bank heeft belangrijke middelen ingezet inzake de juridische waakzaamheid om de implementatie in haar procedures te verzekeren van een hele reeks nieuwe wettelijke beschikkingen, waaronder beschikkingen over de gratis waarborgstelling, over de verschoonbaarheid van de ex-partner van de gefailleerde, over het beheer van slapende tegoeden en over de discriminatie man/vrouw inzake verzekeringen. Het Algemeen Reglement van de Verrichtingen werd bovendien volledig herzien en gecommuniceerd aan de cliënteel.

In synergie met Europabank en Keytrade Bank heeft de Bank de coherentie verzekerd in het beheer van het integriteitsbeleid binnen de Groep, in het bijzonder bij de voorbereiding van optimalisatiescenario's voor de gemeenschappelijke tool voor opsporing van atypische verrichtingen.

AUDIT

De Groep Landbouwkrediet beschikt over een onafhankelijke audit-functie. Het is de taak van de Audit om de interne controle te bevorderen en voortdurend toe te zien op de prestatie en de effectieve toepassing van het bestaande controlesysteem. De Audit evalueert of de risico's die de Groep Landbouwkrediet loopt, adequaat geïdentificeerd, geanalyseerd en gedekt zijn.

Het departement Audit van de Bank staat tevens in voor de audit van Keytrade Bank en van Landbouwkrediet Verzekeringen; Europabank beschikt over haar eigen departement Audit.

In de context van een aanpak "Risk Based Auditing" heeft het departement Audit van de Bank in 2008, net zoals de voorgaande jaren, "het Audit Universum" aangepast. Er werden onder andere domeinen toegevoegd die voortvloeien uit nieuwe reglementeringen of nieuwe activiteiten binnen de Groep, zoals de effectivering bij Landbouwkrediet Bank of de oprichting van een bijhuis van Keytrade Bank in Zwitserland.

De opdrachten van de interne audit die het voorbije jaar binnen de Bank uitgevoerd werden, hadden betrekking op verschillende domeinen, onder meer de kredietprocessen, compliance en het beheer van het net van zelfstandige agenten.

De zwakke punten die blootgelegd werden tijdens opdrachten van interne audit hebben geleid tot acties voor verbetering. Dit alles werd regelmatig opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als aan het Auditcomité.

In de loop van 2008 kwam het Auditcomité van Landbouwkrediet Bank vier keer samen. Het heeft zich gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de werking van de Audit, maar ook over de waakzaamheidactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochters Europabank en Keytrade Bank.

Wat betreft de inspectie van de agentschappen werd het hele agentennet regelmatig gecontroleerd en werd een opvolgings-systeem uitwerkt, waardoor vastgestelde anomalieën geregulariseerd worden.

In 2008 werd het Auditcomité van Landbouwkrediet Verzekeringen opgericht; het heeft de Oorkonde van het Auditcomité en zijn werkingsregels goedgekeurd.

Krachtens het principe dat de Belgische Groep Landbouwkrediet onder de interne controle van het Franse Crédit Agricole valt, aangezien die laatste referentie-aandeelhouder is, en met het akkoord van de CBFA en met de "Commission Bancaire française" of CBF heeft tijdens het eerste semester van 2008 een inspectie plaatsgevonden in de Bank, Europabank en Keytrade Bank. Deze inspectie werd uitgevoerd door de "Inspection Générale du Crédit Agricole France" of IGL. De hoofdtak van IGL bestond erin om een controle uit te oefenen op de interne modellen van Bazel II, met het oog op een prevalidatie vóór de homologatie door de CBF, zonder afbreuk te doen aan de validatie die ook van de CBFA verkregen moet worden.

De inspectie werd uitgeoefend volgens het model van de inspecties die in de Franse Regionale Kassen uitgevoerd worden en betrof ook de algemene organisatie van de entiteiten van de Groep, de conformiteit of compliance en het bestuur en beleid van de Groep.

Het dossier over de Bazel II-modellen werd beoordeeld als goed geleid en gedocumenteerd. Na het voortzetten van een regelmatige backtesting en de aanpassing van de methodologie aan de Franse standaarden is de prevalidatie door IGL gepland voor september 2009 en de homologatie door de CBF voor december 2009.

Er werd een hele reeks aanbevelingen gedaan voor de verschillende gecontroleerde domeinen. De voornaamste betreffen het uitwerken van een Groepsbeleid en van een systeem van interne controle, onafhankelijk van de operationele lijnen.

Eind 2008 werd reeds gevolg gegeven aan een groot deel aanbevelingen en voor alle andere werden concrete actieplannen voorgesteld aan IGL. Er werd een systeem opgezet om trimestrieel verslag uit te brengen aan IGL over de vooruitgang van de genoemde actieplannen.

KRACHTLIJNEN EN COMMERCIEEL BELEID

HUMAN RESOURCES

Het totaal aantal bezoldigde medewerkers van de Groep Landbouwkrediet bedraagt 982, waaronder er 590 voor het Landbouwkrediet werken, 4 voor de verzekeringsmaatschappij, 295 voor Europabank en 93 voor Keytrade Bank.

Als bij het bezoldigd personeel in de verschillende entiteiten van de Groep de 782 medewerkers gevoegd worden die onder het statuut van gedelegeerd agent of als bezoldigde van een agent in een agentschap werken, dan bedraagt het totaal aantal medewerkers van de Groep Landbouwkrediet 1.764, dit is een stijging met 19 ten opzichte van eind 2007. Bijna één op drie vacatures werd in 2008 opgevuld via interne mobiliteit, wat de medewerkers de mogelijkheid geeft te groeien en hun horizons te verruimen.

2008 was ook het jaar van de tweede cyclus van het project "Management Development Program", met 360° feedback en specifieke opleidingen inzake communicatie en persoonlijke managementvaardigheden. De Bank heeft in 2008 de Collectieve Arbeidsovereenkomst ingevoerd, volgens welke de medewerkers die vanaf 1 januari 2008 aangeworven worden, een systeem van groepsverzekering genieten met vaste bijdragen. Dit garandeert een betere beheersing van de kostenevolutie voor de Bank. De medewerkers die al in dienst waren voor het nieuwe systeem in voege trad, behouden hun groepsverzekering met gewaarborgde prestatie.

Er werd een pilootproject voor homeworking en satelliteworking (in de zetel van Gembloux) opgestart. 18 medewerkers hebben tijdens dit project een of twee dagen per week thuis gewerkt. Aangezien het project positief beoordeeld werd, heeft de Bank beslist om verder te gaan op de ingeslagen weg en het project uit te breiden voor andere medewerkers van de Bank.

In mei 2008 werden sociale verkiezingen georganiseerd en 85% van de medewerkers heeft hieraan deelgenomen.

COMMERCIEEL NET

Op 31 december 2008 telt de Groep Landbouwkrediet 288 agentschappen, dit zijn er 3 meer dan eind 2007.

Van de 251 agentschappen van het Landbouwkrediet, worden er 249 gerund door zelfstandige agenten met een exclusiviteitscontract. Twee agentschappen zijn gelegen in Brussel en worden geleid door bezoldigden.

Eind 2008 konden klanten en niet-klanten van het Landbouwkrediet op 119 plaatsen in het land gebruik maken van de selfbanks van het Landbouwkrediet, Cash&More.

In 2008 heeft het Landbouwkrediet nieuwe zelfstandige agentschappen geopend in Houthalen-Helchteren, Geraardsbergen, Nazareth, Lommel, Brugge-Sint-Kruis en Thulin. 14 agentschappen werden overgenomen door nieuwe directeurs. Er werd begin 2009 een nieuw agentschap geopend in Heusden-Zolder.

Europabank beschikt over 37 agentschappen, gelegen in de stedelijke centra en allemaal gerund door bezoldigden. Europabank heeft twee nieuwe agentschappen geopend: een in Namen en een in Bergen. Begin maart werd een agentschap geopend in Halle.

De volledige activiteit van Keytrade Bank is toegespitst op onlineverrichtingen; Keytrade Bank beschikt dan ook niet over agentschappen.

In het kader van de dynamisering van het agentennet heeft de Bank in 2008 twee intensieve opleidingsprogramma's opgestart. Het eerste programma is gericht op de bezoldigde medewerkers van de agentschappen die werken onder de leiding van zelfstandige agenten. Deze opleiding spitst zich toe op de perfectionering van operationele activiteiten en op een proactieve aanpak van de cliënteel, waarbij service en advies centraal staan. De tweede opleiding is bedoeld voor de agentschapsdirecteurs: de nadruk ligt op een verrijking van de nodige kennis om de cliënteel deskundig te begeleiden in zijn beleggingsstrategie.

In 2008 werd naast het traditionele net van zelfstandige agenten een net van gespecialiseerde businesscentra opgericht, specifiek voor de dienstverlening aan middelgrote ondernemingen. Het voorbije jaar werden hiervoor drie centra geopend: een in Brussel, een in Gembloux en een in Mechelen.

De medewerkers die geselecteerd werden voor deze activiteit volgen momenteel een opleiding.

NIEUWE IT-ONTWIKKELINGEN

De Bank heeft opnieuw belangrijke inspanningen geleverd voor de verdere ontwikkeling van reglementaire projecten, zoals SEPA en Bazel II.

De nodige middelen en energie werden ook aangewend om de alternatieve distributiekkanalen verder te ontwikkelen. Er zijn nu 119 selfbanks onder de merknaam Cash & More geïnstalleerd in en bij de agentschappen van het Landbouwkrediet, tegenover 99 eind 2007 en 62 eind 2006. Bijna 50% van de rekeninguittreksels werden via Cash & More afgehaald, en dit terwijl deze mogelijkheid pas eind 2007 op de selfbanks geïnstalleerd werd.

In de loop van het voorbije jaar steeg het aantal abonnementen voor de thuisbank Crelan-online nog maar eens met 25%. Eind 2008 werd meer dan 65% van alle overschrijvingen van de cliënten via deze weg uitgevoerd.

De Groep Landbouwkrediet heeft in 2008 de IT-ontwikkelingen voor de verzekeringsactiviteit verdergezet. Zo werd, naast de bestaande module voor de schuldsaldoverzekerings voor woonkredieten ook een gelijkaardige module voor leningen op afbetaling ingevoerd.

Meer dan 4.300 mandagen werden gewijd aan de ontwikkeling van verschillende IT-projecten. Daardoor kon voldaan worden aan 95% van de behoeften die door de Operationele en Commerciële Directies geformuleerd werden bij de uittekening van het Tactisch Plan 2008. Dit is een nieuw bewijs van de wil om een goed IT-beleid te voeren, afgestemd op de business. 31% van de projecten was bedoeld voor de verbetering van het operationele, 27% voor de verbetering van de IT-infrastructuur, 12% voor nieuwe activiteiten en ten slotte 29% voor reglementaire en wettelijk noodzakelijke behoeften.

Er werd meer in het bijzonder een nieuwe toepassing geïnstalleerd voor de berekening van de commissielonen van de agenten en voor de ontwikkeling van de activiteit Private Banking, die eind 2008 gelanceerd werd. Voorbereidend werk werd geleverd voor de effectisering van de kredietportefeuille en voor de lancering van een ambitieus programma Document Management.

Ten slotte werd de technologie van de toegangsbeveiliging

voor Crelan-online vernieuwd (Digipass vervangt de card-code). Deze nieuwe techniek wordt vanaf maart 2009 geleidelijk aan doorgevoerd bij alle cliënten van de Bank.

GROTE PROJECTEN

Net zoals in 2007 werden het voorbije jaar belangrijke inspanningen geleverd voor verschillende reglementaire projecten. Het ging onder meer om de implementatie van de nieuwe wet op de slapende tegoeden, het invoeren van een controlemonitoring voor de MiFID-richtlijnen en de ontwikkeling van een luik "Overschrijvingen" voor het project SEPA. Er werd veel aandacht besteed aan de verdere uitbouw van het Bazel II-kader.

De Bank berekent haar behoeften aan eigen vermogen reeds sinds begin 2007 volgens de "standardised approach". Intussen wordt vooruitgang geboekt in de ontwikkeling van de IRB-methode en worden de aanbevelingen van IGL opgevolgd, zodat de Bank half 2010 zal kunnen overstappen naar de IRB-methode, gevolgd door haar dochters in 2011.

Het voorbije jaar werd ook een project van lange adem gefinanseerd, met name de volledige herziening van het commissiëringssysteem van de agenten.

Het vernieuwde systeem is gebaseerd op enkele grote principes, zoals de rechtstreekse relatie tussen het commissieloon van de agent en de voor de bank gegenereerde marge, de betere vergoeding van de cross selling en de link tussen het commissieloon enerzijds en de commerciële groei van het agentschap en de mate waarin het agentschap autonoom werkt ten opzichte van de assistentie van de zetel anderzijds.

Daarnaast werden in 2008 grote projecten gerealiseerd om de agenten te ondersteunen bij de commerciële prospectie en cliëntenservice. Zo bijvoorbeeld de verbetering van de toepassing Portfolio, waarmee de agent in een muisklik een volledig beeld krijgt van de cliënt, met inbegrip van zijn beleggingsprofiel en de hele historiek van zijn producten.

De agenten kregen ook een volledig vernieuwd intranet, met een gebruiksvriendelijkere en snellere toegang tot alle reglementaire en commerciële informatie, die ze nodig hebben om hun werk uit te oefenen.

SYNERGIEËN

De commerciële synergieën die de voorbije jaren tussen de verschillende entiteiten van de Groep opgezet werden, werden voortgezet. Zo verkoopt de Bank financiële producten, uitgegeven door het Franse Crédit Agricole, de Bank commercialiseert leasings van Europabank en, omgekeerd, verkoopt Europabank woonkredieten van de Bank. Elke entiteit heeft een directe toegang tot het platform van Keytrade Bank, die optreedt als broker voor beursverrichtingen.

Sinds Landbouwkrediet Verzekeringen haar activiteiten opgestart heeft, gebruikt ze het agentennet van de Bank voor de verkoop van financiële verzekeringsproducten.

Heel wat projecten die uitgewerkt werden in de "gemengde" werkgroepen, werden geïmplementeerd in de verschillende entiteiten van de Groep. Het gaat bijvoorbeeld om de invoering van de reglementering op de slapende tegoeden, de Compliance Oorkonde van de Groep of de optimalisatie van de tool voor monitoring van atypische verrichtingen.

De Memoranda van deugdelijk bestuur die in maart 2008 overgemaakt werden aan de CBFA, werden door de verschillende entiteiten van de Groep gezamenlijk opgesteld. Op die manier kon de coherentie verzekerd worden en konden de principes van Groepsbeleid opgenomen worden. Hetzelfde gold voor de voorbereiding van de actieplannen voortvloeiend uit de gemeenschappelijke aanbevelingen van IGL: ook deze voorbereiding gebeurde in synergie om alles op elkaar af te stemmen en de reporting te vergemakkelijken.

Het liquiditeitsbeleid werd gevoerd op het niveau van de Groep. De Bank heeft bondlending-operaties afgesloten met Keytrade Bank en Europabank, waardoor een antwoord geboden kon worden op de behoeften aan liquiditeit.

En ten slotte komt er ook een samenwerking tussen de Bank en het Franse Crédit Agricole voor het project rond de nieuwe aanpak van kredieten aan middelgrote ondernemingen.

De Franse aandeelhouder heeft met de Bank immers afgesproken dat hij een specialist ter zake tijdelijk zou afvaardigen, zodat die zijn ervaring kan delen met de ploeg van de businesscentra.

MARKANTE FEITEN IN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN

LANDBOUWKREDIET BANK

Het jaar 2008 werd gekenmerkt door een forse commerciële stijging met een kredietproductie die toeneemt met 9,6%. Dankzij deze stijging heeft de kredietomloop de kaap van 5,1 miljard EUR overschreden, dit is 14,6% meer dan op 31/12/2007.

Het woonkrediet heeft, net zoals het jaar voordien, zijn kwaliteiten van speerproduct bewezen. De productie steeg met 32,7%, wat geleid heeft tot een groter marktaandeel en de komst van nieuwe cliënten. Ook de schuldsaldoverzekeringen vielen in de smaak van de cliënten.

Dankzij dynamische commerciële campagnes, zoals de campagne rond de Belgisch kampioen veldrijden, Sven Nys, noteerde de beleggingsomloop een recordgroei van 11,8% en bereikte zo 4,9 miljard EUR.

Het feit dat de kredieten sneller stegen dan de deposito's heeft de Bank ertoe aangezet om in 2008 een actieplan op te zetten om haar liquiditeiten te doen aangroeien, onder meer via een project van effectisering, maar ook door een beheer van het liquiditeitsoverschot binnen de Groep.

Verdere campagnes rond het Fidelio-concept dat in 2006 gelanceerd werd, bracht het aantal nieuwe coöperatoren sinds juni 2006 op 25.428, waarbij het gemiddelde belegde bedrag per cliënt 23.264 EUR bedraagt.

Eind 2008 telt de Bank 297.543 cliënten, waarvan 11.000 nieuwe cliënten die in de loop van het jaar werden aangetrokken.

Ten slotte werd eind 2008 het startschot gegeven voor een nieuwe activiteit, Private Banking, in samenwerking met een gerenommeerde partner, Petercam. Nieuwe diensten als vermogensbeheer en successieplanning kunnen aan de huidige cliënten en aan de cliënten die begin 2009 van Kaupthing Belgium werden overgenomen, worden aangeboden en nieuwe cliëntsegmenten kunnen aanbeoord worden.

De overname van de cliënten van Kaupthing Belgium was een

kroon op de groei-inspanningen die het hele jaar door geleverd werden.

KEYTRADE BANK

Keytrade Bank heeft een uitstekend commercieel jaar gekend. Het aantal cliënten steeg met 32%. Keytrade Bank en haar Luxemburgse dochter telden op 31 december 2008 92.503 cliënten.

De spaardeposito's namen toe met bijna 45% en het balanstotaal bereikte in de loop van het jaar de symbolische kaap van 1 miljard EUR.

De crisis in de financiële sector heeft er inderdaad vele Belgische gezinnen toe gebracht om op zoek te gaan naar alternatieven voor de traditionele grootbanken en om hun financiële beleggingen te diversifiëren. Meer en meer beleggers, maar ook gezinnen, ontdekken op die manier de kwaliteiten van Keytrade Bank, een online platform waarmee ze in een uitgebreid gamma van financiële instrumenten kunnen beleggen, maar ook hun spaargeld kunnen beheren en hun banktransacties verrichten tegen een competitieve prijs.

Keytrade Bank profileert zich meer en meer als een online supermarkt, waar de cliënten in enkele klikbewegingen een uitgebreid gamma aan financiële producten tegen een lagere prijs kunnen vinden.

In 2008 heeft Keytrade Bank aan haar internationale ontwikkeling gewerkt. Dit heeft geleid tot de opening van een bijhuis in Zwitserland en tot de lancering van de site www.keytradebank.ch in maart 2009.

Samen met de Bank, sloot Keytrade Bank begin 2009 een overname-overeenkomst met Kaupthing Luxemburg, met het oog op de overname van de 16.000 onlinecliënten van Kaupthing Belgium.

EUROPABANK

Europabank heeft haar ontwikkelings- en expansiestrategie naar het zuiden van het land verdergezet, met de opening van kantoren in Bergen en Namen.

In 2008 groeide het aantal cliënten van Europabank met 5.781 en bereikte zo de kaap van 130.000.

Het kredietvolume steeg met 8,4% en het volume van de balansdeposito's met 6,4%. De strategie van Europabank om de funding enkel bij de cliëntendeposito's te halen, heeft andermaal zijn deugdelijkheid bewezen.

De beleggingsportefeuille bestaat enkel uit staatsleningen. Dankzij deze beleidsstrategie werd Europabank niet rechtstreeks getroffen door de financiële crisis.

LANDBOUWKREDIET VERZEKERINGEN

Op het vlak van productie werden meer dan 7.500 schuldsaldoverzekeringen onderschreven, wat het budget ruim overschrijdt.

Dit resultaat is ongetwijfeld verbonden met de sterke productie in woonkredieten, maar ook met de goede werking van de extern aangekochte software, die deze contracten beheert en waarvoor het IT-departement van de Bank een optimale integratie met de toepassing van de woonkredieten heeft gerealiseerd.

De verkoop van financiële producten van AXA was minder dan verwacht en weerspiegelt de tendens van de Belgische markt die een desinteresse vertoont voor dit type producten in de huidige context van crisis.

In 2008 werden diverse nieuwe producten gelanceerd, waaronder een module voor fiscale optimalisering waardoor aan de cliënt automatisch het systeem wordt voorgesteld die het beste bij hem past inzake fiscale aftrek van zijn woonkrediet, een bedrijfsleidersverzekering, een Individuele Pensioentoezegging en ten slotte een schuldsaldoverzekering voor de financieringen.

Het Tandem-product ten slotte, dat een schuldsaldoverzekering is op twee hoofden voor één enkele premie, werd voor 14% van de contracten verkocht.

De administratieve kostprijs van dit product is lager dan als de cliënten inschrijven op twee verzekeringen, maar is niet aftrekbaar daar dit product niet bij wet bepaald is. Bovendien

zijn er nu slechts drie verzekeringsmaatschappijen op de markt die dit product aanbieden.

GECONSOLIDEERDE BOEKHOUDKUNDIGE CIJFERS IN IFRS

GECONSOLIDEERDE BALANS

De drukke commerciële en financiële activiteit van 2008 wordt weerspiegeld in een stijging van de leningen en vorderingen met 12,7% en van de omloop deposito's van de cliënteel met 13,1%.

Het totaal van de activa bedraagt op 31 december 2008 8.335,8 miljoen EUR, dit is een stijging van 11,1% ten opzichte van eind 2007.

De leningen en vorderingen vertegenwoordigen het grootste deel, met 72,9% van de totale activa.

De financiële portefeuille bedraagt 1.761,0 miljoen EUR en daalt met 5,4%. Hij vertegenwoordigt 21,1% van de totale activa.

Deze portefeuille bestaat grotendeels uit voor verkoop beschikbare financiële activa (99,1%) en vervolgens uit financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (0,9%).

De Groep beschikt niet over beleggingen aangehouden tot hun vervaldatum.

Binnen de vaste activa bevindt zich ook de waarde van de goodwill voor een bedrag van 111,0 miljoen EUR.

Het totaal van de verplichtingen bedraagt 7.813,4 miljoen EUR, en is voor 86,4% samengesteld uit deposito's van de cliënteel en achtergestelde certificaten.

De interbancaire schulden vormen de tweede bron van financiering met een totaal van 708,5 miljoen EUR, dit is 9,1% van de totale verplichtingen.

De tabel geeft de evolutie 2007/2008 weer van de grote geconsolideerde posten van de activa, de verplichtingen en het eigen vermogen.

Activa (in miljoen EUR)	31/12/08	31/12/07	Evolutie
Interbancaire activa	119,7	51,7	+131,7%
Financiële portefeuille	1.761,0	1.861,1	-5,4 %
Leningen en vorderingen (incl. financiële leases)	6.080,5	5.395,1	+12,7%
Vaste activa	133,9	133,3	+0,5%
Andere activa	240,7	61,1	+293,9%
Totaal activa	8.335,8	7.502,4	+ 11 %

Verplichtingen (in miljoen EUR)	31/12/08	31/12/07	Evolutie
Deposito's van de cliënteel	6.548,9	5.761,5	+13,7%
Achtergestelde certificaten	205,0	211,2	-2,9%
Interbancaire schulden	708,5	806,9	-12,2%
Voorzieningen	8,6	4,9	+75,4%
Andere verplichtingen	342,4	195,8	+74,9%
Totaal verplichtingen	7.813,4	6.980,4	+ 11,9%

Totaal eigen vermogen, incl. coöperatief kapitaal	522,4	522,0	+0,1%
--	--------------	--------------	--------------

Totaal verplichtingen en eigen vermogen	8.335,8	7.502,4	+ 11 %
--	----------------	----------------	---------------

GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN

Rekening houdend met de IFRS-normen, bedraagt het geconsolideerd eigen vermogen op 31 december 2008 522,4 miljoen EUR tegenover 522,0 miljoen EUR het jaar daarvoor.

Het coöperatief kapitaal bedraagt op 31/12/2008 236,8 miljoen EUR.

De solvabiliteitsratio bedraagt 10,43% tegenover 11,99% eind 2007, de reglementaire vereiste bedraagt 8%.

GECONSOLIDEERD RESULTAAT

Het nettobankproduct boekt een vooruitgang van 5,2%, vooral te danken aan de forse stijging van de nettorente-opbrengsten.

De bedrijfskosten bleven onder controle en stijgen slechts met 3,7%.

Het exploitatiecoëfficiënt, of CIR, vermindert eens te meer van 65,2% eind 2007 naar 64,3% eind 2008.

Het goede intrinsieke resultaat van de Groep blijkt uit het brutobedrijfsresultaat dat stijgt met 8,1%.

In 2008 werd het nettoresultaat van de Groep echter duidelijk getroffen door een gevoelige toename van de waarderverminderingen. Dit is gedeeltelijk te wijten aan de toename van waardeverminderingen op kredieten, met inbegrip van het effect van de aanpassing van de provisies in het kader van de nieuwe regelgeving Basel II, en gedeeltelijk aan de waardevermindering van het effect Lehman Brothers.

Het netto geconsolideerd resultaat op het einde van het jaar

	31/12/08 (in miljoen EUR)	31/12/07 (in miljoen EUR)	evolutie (in miljoen EUR)	evolutie (in %)
netto rente-opbrengsten	191,9	170,9	+21,0	+12,3%
overige netto-opbrengsten	63,7	72,1	-8,4	-11,7%
netto bankproduct	255,6	243,0	+12,6	+5,2%
bedrijfskosten, waarvan	-164,3	-158,6	+5,7	+3,7%
personeelskosten	-67,5	-64,4	+3,1	+4,8%
niet-geactiveerde provisie-baten	-34,5	-33,7	+0,8	+2,1%
andere bedrijfskosten	-57,5	-53,2	+4,3	+8,1%
afschrijvingen	-4,9	-7,3	-2,4	-32,5%
brutobedrijfsresultaat	91,3	84,4	+6,9	+8,1%
voorzieningen	-3,7	0,1	+3,8	++
waardeverminderingen (impairment)	-43,6	0,2	+43,8	++
resultaat voor belastingen	44,0	84,7	-40,7	-48,0%
belastingen	-9,5	-24,5	-15,0	-61,2%
nettoresultaat	34,5	60,2	-25,7	-42,7%

bedraagt 34,5 miljoen EUR, wat in de huidige omstandigheden bevredigend is.

Er zijn geen evenementen gebeurd begin 2009 die de in dit verslag gepubliceerde resultaten zouden kunnen beïnvloeden

BESTEMMING VAN DE WINST VAN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN VAN DE GROEP

De Raden van Bestuur van de Erkende Coöperatieve Kassen zullen voorstellen om aan de coöperatoren een dividend uit te keren van 5% van het in maatschappelijke aandelen belegde kapitaal, voor een totaalbedrag van 11,45 miljoen EUR. Dit nettodividend vormt in de huidige rentecontext, mits naleving van de wettelijke voorwaarden, een zeer mooie vergoeding voor dit soort belegging.

De nettowinst van het boekjaar 2008 in de NV Landbouwkrediet bedraagt 13,83 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet zal voorstellen om een dividend van 25,38 miljoen EUR uit te keren aan de aandeelhouders, na onttrekking aan de reserve van een bedrag van 12,25 miljoen EUR.

De winst 2008 in de NV Europabank bedraagt 11,97 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Europabank zal voorstellen om een dividend van 9,61 miljoen EUR uit te keren aan de NV Landbouwkrediet.

De winst 2008 in de NV Keytrade Bank bedraagt 11,18 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Keytrade Bank zal voorstellen om een dividend van 8,94 miljoen EUR uit te keren aan de NV Landbouwkrediet.

Het eerste boekjaar van de NV Landbouwkrediet Verzekeringen werd statutair afgesloten op 31/12/2008, met een resultaat van -0,01 miljoen EUR.

Er wordt geen dividend uitgekeerd.

DIDIER LOGGHE
AGENTSCHAPSDIRECTEUR IN BRUGGE

Brugge, dat is poëzie, dat is geschiedenis, dat is leven en genieten. In het kloppende hart van deze romantische stad ligt ons agentschap, waar mijn echtgenote en ikzelf, samen met een ploeg medewerkers de klanten graag een advies "op mensenmaat" geven. Op een steenworp van het levendige Brugge, ligt in het lieflijke polderlandschap, Hof Ter Doest: een idyllische hoeve met een monumentale oude schuur. Hier kan ik genieten van rust, heerlijk eten en warme, menselijke contacten.

07

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

De geconsolideerde jaarrekening 2008 van de Groep Landbouwkrediet omvat de Federatie van kredietinstellingen, de regionale coöperatieve vennootschappen, de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet en de dochterondernemingen Landbouwkrediet Verzekeringen, Europabank, Keytrade Bank, Reagra en Hypolan.

GECONSOLIDEERDE BALANS VOOR WINSTVERDELING

Activa (in EUR)		Boekjaar 2008	Boekjaar 2007
I.	Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	119.742.903,49	51.671.846,42
II.	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	15.434.962,90	34.760.869,07
IV.	Voor verkoop beschikbare financiële activa	1.745.564.523,25	1.826.365.404,25
V.	Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	6.080.480.760,75	5.395.105.628,68
VII.	Derivaten gebruikt ter afdekking	16.116.109,80	20.551.719,75
VIII.	Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	111.556.328,78	- 14.172.464,98
X.	Materiële activa	21.593.994,75	21.272.586,67
	- Materiële vaste activa	21.593.994,75	21.272.586,67
XI.	Goodwill en andere immateriële activa	112.288.202,57	112.039.041,81
XIII.	Belastingvorderingen	105.698.790,92	48.613.770,37
	- Actuele belastingen	5.974.968,74	722.210,18
	- Uitgestelde belastingen	99.723.822,18	47.891.560,19
XIV.	Andere activa	7.334.046,40	6.154.716,84
Totaal Activa		8.335.810.623,61	7.502.363.118,88

GECONSOLIDEERDE BALANS VOOR WINSTVERDELING

Verplichtingen (in EUR)		Boekjaar 2008	Boekjaar 2007
I.	Deposito's van centrale banken	-	2.359.843,69
II.	Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	457.777,78	3.636.902,72
IV.	Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	6.892.503.466,05	6.307.190.717,24
	- Deposito's van	5.166.323.864,76	4.600.744.550,22
	- Kredietinstellingen	81.520.328,95	271.507.270,25
	- Andere instellingen dan kredietinstellingen	5.084.803.535,81	4.329.237.279,97
	- In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	1.464.149.822,19	1.432.297.075,79
	- Achtergestelde verplichtingen	205.043.243,58	211.244.924,49
	- Andere financiële verplichtingen	56.986.535,52	62.904.166,74
V.	Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa	626.944.138,34	533.064.684,58
VI.	Derivaten gebruikt ter afdekking	137.172.389,14	21.519.084,64
VII.	Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	8.148.470,46	- 2.350.199,84
IX.	Voorzieningen	8.557.923,94	4.884.530,55
X.	Belastingverplichtingen	92.982.931,53	53.480.502,98
	- Actuele belastingen	5.834.444,78	7.426.849,64
	- Uitgestelde belastingen	87.148.486,75	46.053.653,34
XI.	Andere verplichtingen (met inbegrip van financiële leases)	46.615.995,91	56.613.254,69
Totaal verplichtingen		7.813.383.093,15	6.980.399.321,25

GECONSOLIDEERDE BALANS VOOR WINSTVERDELING

Eigen vermogen en minderheidsbelang (in EUR)		Boekjaar 2008	Boekjaar 2007
I.	Geplaatst kapitaal	298.394.107,24	290.664.232,44
	- Gestort kapitaal	298.394.107,24	290.664.232,44
IV.	Reserves uit herwaardering (waarderingsverschillen)	- 31.510.647,35	- 19.911.462,87
	- Reserve uit de herwaardering van de reële waarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa	- 31.510.647,35	- 19.911.462,87
V.	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	221.043.138,58	191.022.541,32
VII.	Baten uit het lopende jaar	34.500.931,99	60.188.486,75
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		522.427.530,46	521.963.797,63
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		8.335.810.623,61	7.502.363.118,88

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (in EUR)		Boekjaar 2008	Boekjaar 2007
I.	Financiële en exploitatiebaten en –lasten	221.167.211,80	209.252.808,61
	- Netto rentebaten	191.919.013,50	170.868.210,15
	- Dividenden	415.057,90	762.252,16
	- Nettobaten uit provisies en vergoedingen	4.694.962,05	9.994.026,28
	- Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	- 1.450.208,26	- 1.279.244,17
	- Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	- 907.484,13	9.101.398,08
	- Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	2.194.755,15	419.801,76
	- Herwaarderingen van valutakoersverschillen	108.736,92	- 55.692,23
	- Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	108.305,38	542.796,04
	- Andere netto-exploitatiebaten	24.084.073,29	18.899.260,54
II.	Administratiekosten	- 124.984.004,00	- 117.555.545,33
	- Personeelsuitgaven	- 67.480.427,39	- 64.370.060,98
	- Algemene en administratieve uitgaven	- 57.503.576,61	- 53.185.484,35
III.	Afschrijvingen	- 4.913.544,91	- 7.268.282,57
	- Materiële vaste activa	- 3.740.155,34	- 3.350.360,22
	- Immateriële activa (andere dan goodwill)	- 1.173.389,57	- 3.917.922,35
IV.	Voorzieningen	3.655.278,40	70.651,92
V.	Bijzondere waardeverminderingen	- 43.603.531,92	172.633,42
	- Voor verkoop beschikbare financiële activa	- 15.804.068,79	-
	- Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (met inbegrip van financiële leases)	- 27.799.463,13	172.633,42
Totale winst of verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór aftrek van belastingen en minderheidsbelang		44.010.852,57	84.672.266,05

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (in EUR) vervolg		Boekjaar 2008	Boekjaar 2007
IX.	Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	- 9.509.920,58	- 24.483.779,30
Totale winst of verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten na aftrek van belastingen en vóór minderheidsbelang		34.500.931,99	60.188.486,75
Nettowinst of -verlies		34.500.931,99	60.188.486,75

De volledige geconsolideerde jaarekening kan opgevraagd worden bij het departement Institutionele en Interne Communicatie, via e-mail: communicatie@landbouwkrediet.be

De cijfers opgenomen in deze brochure betreffen, conform artikel 105 van het Vennootschapswetboek, een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Landbouwkrediet, afgesloten per 31 december 2008, betreffende de geconsolideerde jaarrekening onder IFRS GAAP. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen werd door onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud afgeleverd.

**LEEN BEKE,
AGENTSCHAPSDIRECTEUR GEEL**

Bewegen op muziek, genieten van het ritme en van de pittige schwung, dat is wat me aantrekt in line-dance. Die drive, die me vleugels geeft tijdens het dansen, die heb ik ook bij mijn werk. Mijn drijfveer? Ik wil gewoon altijd het beste voor de klanten en ik vind het bijzonder fijn dat we bij het Landbouwkrediet tijd kunnen maken voor een hartelijke babbel met de klanten. Menselijke contacten vind ik belangrijk, in mijn werk, thuis en als ik ga dansen met mijn vriendinnen.

RAAD VAN BESTUUR VAN DE NV LANDBOUWKREDIET

Voorzitter:	
Alain Diéval (*) (**)	Benoemd door de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van 25 augustus 2003
Ondervoorzitters:	
Jean-Pierre Champagne	Benoemd door de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van 25 augustus 2003
Fernand George (*) (***)	Benoemd door de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van 25 augustus 2003
Bestuurders:	
Camiel Adriaens	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003
Paul Bernard	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003
Philippe de Cibeins	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2007
Jean-Pierre Dubois (*) (**)	Benoemd door de Algemene Vergadering van 22 april 2004
Rik Duyck	Benoemd door de Algemene Vergadering van 27 april 2006
Patrick Hollander	Benoemd door de Algemene Vergadering van 27 april 2006
Robert Joly	Benoemd door de Algemene Vergadering van 27 april 2006
Jean-Pierre Laporte	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003
Patrick Lewahert	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003
Bernard Mary (*) (**)	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003
Tom Olinger	Benoemd door de Algemene Vergadering van 22 april 2004
Yves Panneels	Benoemd door de Algemene Vergadering van 27 april 2006
Luc Versele (*)	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 augustus 2003

- (*)Leden van het Strategisch Comité (ex-Bureau)
- (**)Leden van het Auditcomité
- (***)Voorzitter van het Auditcomité

RAAD VAN BESTUUR VAN DE CVBA LANBOKAS

Voorzitter:	
Fernand George	Benoemd door de Raad van Bestuur van 23 april 2008
Ondervoorzitter:	
Camiel Adriaens	Benoemd door de Algemene Vergadering van 21 april 2004
Bestuurders:	
Eddy Baldewijns	Benoemd door de Algemene Vergadering van 23 april 2008
Yolande Bielaer	Benoemd door de Algemene Vergadering van 27 april 2005
Eric Boussery	Benoemd door de Algemene Vergadering van 21 april 2004
Paul Carpentier	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 april 2006
Annie Frison	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 april 2006
Xavier Gellynck	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 april 2006
Yves Panneels	Benoemd door de Algemene Vergadering van 25 april 2006
Hervé Stevens	Benoemd door de Algemene Vergadering van 21 april 2004
Ivo Van Vaerenbergh	Benoemd door de Algemene Vergadering van 23 april 2008
Clair Ysebaert	Benoemd door de Algemene Vergadering van 23 april 2008

RAAD VAN BESTUUR VAN DE CVBA AGRICAISSE

Voorzitter:	
Jean-Pierre Dubois	Benoemd door de Raad van Bestuur van 24 april 2007
Ondervoorzitter:	
Jean-Pierre Champagne	Benoemd door de Raad van Bestuur van 22 april 2008
Bestuurders:	
Benoît Bayenet	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2006
René Bernaerdt	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2005
Pierre Boucher	Benoemd door de Algemene Vergadering van 22 april 2008
Michel Cornélis	Benoemd door de Algemene Vergadering van 20 april 2004
Philippe Fontaine	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2005
Robert Joly	Benoemd door de Algemene Vergadering van 22 april 2003
Michel Jourez	Benoemd door de Algemene Vergadering van 22 april 2003
René Ladouce	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2006
Fernand Tasiaux	Benoemd door de Algemene Vergadering van 26 april 2006
Richard Vaneetvelde	Benoemd door de Algemene Vergadering van 24 april 2007

Het jaarverslag van de Groep Landbouwkrediet wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven.
Het verslag werd gerealiseerd door het departement Institutionele en Interne Communicatie.

Het verslag kan aangevraagd worden op het telefoonnummer 02/558.72.61 of via e-mail: v.vanbeuren@landbouwkrediet.be

Voor alle bijkomende inlichtingen kunt u zich wenden tot Isabelle D'haeninck, verantwoordelijke Institutionele en Interne Communicatie 02/558.72.75 of i.dhaeninck@landbouwkrediet.be

De portretten werden gerealiseerd door Merel 't Hart en Luk Vander Plaetse.

De andere foto's zijn van de hand van Edmond Waterplas.

Boone-Roosens stond in voor het drukwerk.